

Leto XVIII. Štev. 309
DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLAHOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SIBL
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
*
List izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska
PRAVICA

BORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 5. OKTOBRA
1934 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
* OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

Pozitiven ukrep

V komentarjih poročila o obiku jugoslovanskega poslanika v Rimu dr. Pavla Gregorića pri predsedniku italijanske vlade Pellu piše svetovni tisk, da je italijanska vlada privolila v predlog maršala Tita o obojestranskem umiku čet z meje. Če to drži, gre za pozitiven ukrep. Mi bi odkritostno želeli, da bi bil ta ukrep začetek novega, bolj realističnega in pametnejšega stališča italijanske vlade.

Jugoslavija je bila zmeraj odločno proti temu, da bi vključevali v obravnavanje tržaškega vprašanja takšne stvari kot je premikanje čet. Ko je italijanska vlada že v avgustu poslala na mejo mnogo dobro oboroženih čet, je Jugoslavija takoj opozorila Italijo in svetovno javnost, da bo imela ta poteza Italije hude posledice. Tovarš Tito je v govoru na Okroglici 6. septembra pozval Italijo, naj neha rožljati z orožjem na naših mejah in takoj umakne čete. Italijanska vlada pa je v obojestranski razpravi nadaljevala. Naša država je mirno gledala vse to in ni odredila nobenih premikov spojitih čet, dokler ni z nezakonitim sklepom z dne 8. oktobra nastala neposredna nevarnost italijanske agresije. Jugoslavija si je nenehoma na vse načine prizadevala, da bi se napeto vzdušje ublažilo in razmere normalizirale. Zato je pozivala Italijo, naj svoje čete umakne, kar bi seveda tudi mi umaknili svoje čete. Italijanska vlada pa ni hotela o tem ničesar slišati.

Predsednik Tito je v govoru na svetovnosti v Jajcu 29. novembra naslonil na Italijo poziv glede obojestranskega umika čet.

Danes s tega mesta pravim, da smo pripravljeni, da se obe vojski umakneta in da bomo obravnavali to vprašanje brez armad na meji.

Poziv predsednika Tita je vzbudil v svetovni javnosti velik odmev. Svetovna javnost ga je pravilno ocenila kot nov dokaz, da Jugoslavija želi, da bi se napetost polegla in da bi začeli tržaško vprašanje obravnavati. Niti naši državni sovražni tisk se ni upal odkrito nastopiti proti predlogu predsednika Tita.

Naš poslanik v Rimu dr. Pavle Gregorić je zaprosil za sprejem pri predsedniku italijanske vlade Pellu in mu uradno predložil predlog predsednika Tita o obojestranskem umiku čet. V uradnem sporočilu o razgovorih, ki so bili 5. decembra v Rimu med predsednikom italijanske vlade Pellom in jugoslovanskim poslanikom Gregorićem, je rečeno: »V razgovoru smo proučili možnosti, da bi uredili stanje na jugoslovansko-italijanski meji v zvezi s predlogi o obojestranskem umiku čet. Ugovorili smo, da se obe vladi strinjata glede oportunitet akcije, ki bi jo bilo treba v tem smislu čimprej začeti in v kratkem zaključiti.«

Ta sporazum, dosežen z neposrednim jugoslovansko-italijanskim stikom na pobudo jugoslovanske vlade, je, da uporabimo besede mnogih komentatorjev v tujem tisku, »korak v dobri smeri«.

Ta korak lahko — s pravim, da ga bodo spremljali nadaljnji takšni koraki — privede do ublažitve splošnega vzdušja v jugoslovansko-italijanskih odnosih, kar bi nedvomno olajšalo tudi ureditev tržaškega vprašanja. Nadležni dogodki bodo pokazali, ali je bil to samo osamljen korak ali pa nekaj več — začetek razvoja, na katerem naj bi se Rim postavil na bolj realistično in pametnejše stališče. Mi odkritosrežno želimo, da bi se zgodilo drugo, toda to ni odvisno od nas, marveč od Italije. J. S.

„Soča“ odločno obsoja Krivec bombnega napada niso aretirali

Gorica, 6. dec. (Tanjug). Glasilo Demokratične fronte Slovenije v Italiji »Soča« odločno obsoja nedavni teroristični bombni napad na slovenskega občinskega svetnika Pavlina. Značilno je, da goriški občinski svet ni obsodil tega brutalnega terorističnega dejanja. »Soča« piše, da je župan samo formalno obsodil, eden izmed občinskih svet-

Trst pozdravlja jugoslovansko pobudo

O TRŽAŠKEM VPRAŠANJU

Trst, 6. dec. (Tanjug). Malone vsi politični krogi v Trstu so z zadovoljstvom sprejeli jugoslovansko pobudo o uresničenju predloga o umiku čet z jugoslovansko-italijanske meje.

V odgovoru na vprašanje dopisnika Tanjuga so predsednik tržaške Osvobodilne fronte Franc Stoka, glavni tajnik Fronte neodvisnosti Mario Gianpiccoli in predsednik Tržaškega bloka advokat Stocca izjavili, da pozdravljajo pobudo o umiku čet na obeh straneh. »Mi nikoli nismo bili za vojno,« je rekel Franc Stoka, »ker zelo dobro vemo, kaj vse prinese.« Stoka je pripomnil, da

bi bilo edino dobro nadaljevanje v razvoju dogodka v tem, da bi za tržaško vprašanje našli izhod, ki ustreza obema deželama in težnjam prebivalstva cone A STO, ker je na tem najbolj zainteresirano in najbolj prizadeto.

Ko je Gianpiccoli izrazil zadovoljstvo sprico jugoslovanske pobude za umik čet, je rekel, da bi izpolnitev tega predloga kmalu ugodno vplivala na zboljšanje gospodarskega položaja v Trstu.

Tudi predsednik tržaškega bloka Mario Stocca se je pozitivno izrazil o možnosti umika čet, pripomnil pa je, da velja to samo za primer, če bi novega položaja ne izkoristili za novo popuščanje Italiji v upravi cone A.

Tudi tržaški tisk izraža danes zadovoljstvo sprico jugoslovanske pobude in poudarja, da je predsednik italijanske vlade Pella privolil v predlog predsednika Tita v Jajcu. »Primorski dnevnik« piše, da bi si sprico sedanjega stanja na meji težko mislili kakršnen koli razgovor za ureditev tržaškega vprašanja. — »Toda,« poudarja časnik, »ves svet mora zdaj priznati, da je bil maršal Tito tisti, ki je dokazal, da sta mu res pri srcu mir in pomiritev, čeprav bi morala Italija prva umakniti čete, ker jih je tudi prva poslala na mejo.«

Neodvisni »Corriere di Trieste« poudarja, da je jugoslovanski ukrep začetek nove faze v jugoslovansko-italijanskih odnosih.

»Za trdno lahko rečemo,« pravi časnik, »da je bil začetek te nove faze v govoru maršala Tita v Jajcu.«

Posebno pozornost posveča »Corriere di Trieste« reagiranju svetovne javnosti na možnost, da bi se čete umaknile, in z velikimi črkami poudarja, da so to možnost na Zahodu sprejeli z zadovoljstvom in da izražajo tam prepričanje, da je to tudi uvod v mirno ureditev tržaškega vprašanja.

Pozitivnosti tega ukrepa danes ne more zanikati niti lokalni kredencijski tisk, ki ni mogel prezreti dejstva, da je vzbudila jugoslovanska pobuda v Trstu zadovoljstvo. Davišnji »Messaggero Veneto« piše, da kaže ta dogodek na možnost, da bi se stanje na jugoslov.-italijanski meji hitreje normaliziralo.

Po prvih poročilih so jugoslovansko pobudo za umik čet z zadovoljstvom sprejeli tudi v italijanskih obmejnih krajih, zlasti med pripadniki slovenske narodne manjšine. Slovenci v Italiji so bili sprico navzočnosti italijanskih čet na jugoslovanski meji pod posebno hudim pritiskom, kar je teroristične in skrajne protislovenske elemente še bolj ohrabrilo, da so povečali svoj pritisk nanje. Prebivalstvo Goriške in Beneške Slovenije pričakuje, da se bo njegov položaj zboljšal, ko se bodo italijanske divizije umaknile iz teh krajev.

Kaj piše italijanski tisk

Rim, 6. dec. (Tanjug). Sprico včerajšnjega obiska jugoslovanskega poslanika v Rimu dr. Gregorića pri predsedniku italijanske vlade Pellu sročni italijanski tisk ugodno komentira jugoslovansko pobudo za uresničitev predloga o umiku čet z jugoslov.-italijanske meje. Časniki z zadovoljstvom poudarjajo, da bi lahko bila ta pobuda, ki se je po njihovem mnenju končala uspešno, glede na privolitve obeh strani, da umakneta čete z meje, prvi korak k ublažitvi napetosti v tržaškem sporu.

Vzlic temu pa »Giornale d'Italia« in »Momento sera« pišeta, da se nikakor ni treba vdajati optimizmu glede poravnave spora v zvezi s Trstom, ker so gledišča še zmeraj preveč oddaljena drugo od drugega.

Sprico včerajšnjega obiska in predloga jugoslovanske vlade se nekateri časniki niso mogli vzdržati, da ne bi ponovili lažnih tez, ki so se že doslej ponavljale v italijanskem tisku in po katerih naj bi bila Jugoslavija prva poslala čete na jugoslovansko mejo. »Giornale d'Italia« je sinoči, kakor že večkrat doslej, pozabil, da

je italijanska vlada 29. avgusta ukazala generalštabu, naj pošlje na jugoslovansko mejo tri italijanske divizije, v Benetke pa vojne ladje, vsem ko je jugoslovanska vlada poslala svoje čete na mejo šele, ko je reagirala na enostranski anglo-ameriški sklep z dne 8. oktobra.

Angleži o umiku čet

London, 5. dec. — »United Press« poroča, da so angleški uradni krogi toplo pozdravili soglasnost Jugoslavije in Italije o potrebi umika čet z meje tržaškega ozemlja. Angleški funkcionarji pravijo, da bi lahko umik čet pripomogel, da bi napetost v tržaškem sporu popustila. Po mnenju Londona je zdaj upanje, da bo umik čet pripomogel, da bodo hitreje našli pot k sklicanju konference petih držav o Trstu.

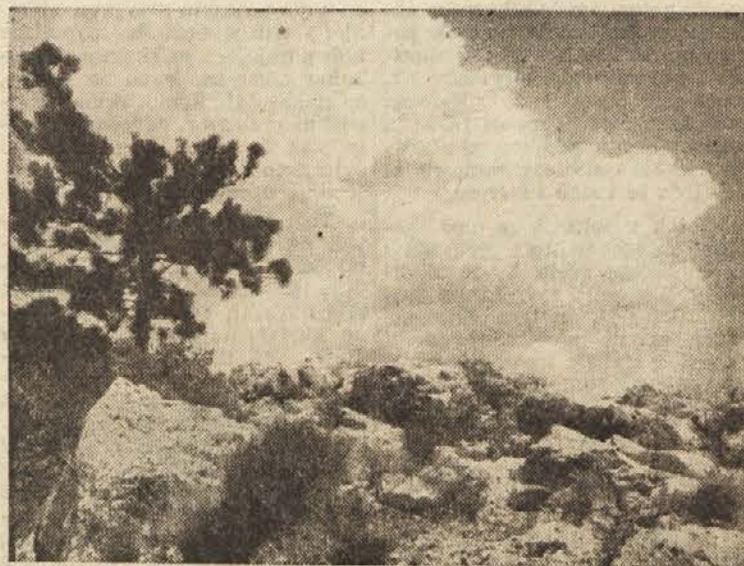
Mnenje Washingtona

Washington, 6. dec. (AFP, UP). — V poluradnih izjavah funkcionarjev ameriškega ministristva za zunanje zadeve je rečeno, da je možnost umika čet z jugoslov.-italijanske meje ugoden znak za poravnavo spora, ki je nastal med Jugoslavijo in Italijo v zvezi s Trstom. Popuščanje napetosti, pravijo ti funkcionarji, bo ustvarilo ugodno vzdušje za nameravana pogajanja o Trstu.

Ameriški in zahodnoevropski diplomatski krogi v Washingtonu menijo, da bi utegnili biti umik čet z meje prvi korak k sklicanju pripravljane konference petih držav za proučitev tržaškega vprašanja.

Zahodni alternativni za ureditev koreškega vprašanja

London, 6. dec. (Tanjug). »Sunday Express« piše, da bo Velika Britanija na bermudski konferenci predlagala dva alternativna načrta kot možno podlago za pogajanja na politični konferenci o Koreji. Prvi načrt bo obsegal angleške predloge: svobodne volitve na vsej Koreji in upostavitve enotne vlade, postopen umik tujih čet v treh letih in poročstvo Združenih narodov, Sovjetske zveze in Kitajske, da bo Koreja ostala neodvisna. Če predstavniki Kitajske in Severne Koreje o tem ne bi mogli doseči sporazuma, bi bila alternativa: razdelitev Koreje z nevtralno cono v sredini

Tja do Tržaškega zaliva se razteza kraški svet, resda komaj ro-doviten, vendar je naš, zato nam je vsaka njegova pod tako pri srcu.

Adenauerjeva spomenica bermudski konferenci

Od stalnega dopisnika »Borbe«

Bonn, 6. dec. — Današnji »Die Welt« poroča, da je Adenauer v spomenici, ki jo je poslal udeležencem bermudske konference, še enkrat opozoril na mnenje bonnske vlade in nemškega Državnega zbora, da je za združitve Nemčije predvsem potrebno razpisati svobodne splošne nemške volitve v vseh štirih okupacijskih conah in da bi lahko šele vsenemška vlada, sestavljena na podlagi volilnih izidov, govorila v imenu nemškega naroda o mirovni pogodbi.

Isti časnik poroča, da so uradno izjavili, da ni nobene zahteve bonnske vlade po neposrednem sodelovanju nemške vlade na razgovorih štirih v Berlinu, niti proti sklicanju konference štirih ob udeležbi sovjetske vlade. Uradno so tudi izjavili, da bonnska vlada ni ugovarjala proti Berlinu kot mestu konference štirih in da tudi ni predlagala za Nemčijo nobene druge alternative, ki naj bi zamenjala pogodbo o evropski vojski ali ki naj bi jo uveljavili hkrati z njo.

Politični opazovalci v Bonnu razlagajo to Adenauerjevo spomenico, katere vsebina še ni znana, in hkrati zanikajo, da bi bila bonnska vlada posredovala proti sklicanju konference štirih, kot izraz zaskrbljenosti bonnskih vladnih krogov sprico nadaljnje usode evropske obrambne skupnosti in politike evropskega združitve, predvsem evropske vojske in splošna pogodba, so bile doslej pravzaprav glavna pot, ki jo je uradna nem-

ška politika razglašala za pot združitve Nemčije. Razgovori štirih o združitvi Nemčije bi lahko v sedanjem trenutku zadali tej politični koncepciji hud udarec, seveda, če bi bodoči berlinski razgovori nemško vprašanje premaknili z mrtve točke.

R. Vujović

Eisenhowerjev protest proti objavi informacij

Hamilton (Bermudski otoki), 6. dec. (Reuter). — Predsednik ZDA Eisenhower je danes protestiral proti objavi informacij o tajnih razgovorih visokih predstavnikov treh zahodnih držav. Zato so novinarjem prepovedali, da bi razen vsakdanjih uradnih sporočil objavljali kakršnekoli podrobnosti o razgovorih na Bermudskih otokih. Na tiskovni konferenci so novinarji protestirali proti sklepu o čuvanju tajnosti. Danes novinarjem niso dali niti najpreprostejših informacij, kakor na primer kdo, kdaj in kako dolgo je govoril.

Laniel zbolel

Tackers Town (Bermudi), 6. dec. (UP). — Uradno poročilo o bolezni predsednika francoske vlade Laniela pravi, da se je njegovo zdravstveno stanje zboljšalo. Laniela zdravi osebni zdravnik predsednika angleške vlade Churchill. Danes bo Laniel ostal vseh v postelji. Zato se konference ne bo udeležil. Obol je za hudim prehladom.

»NEW YORK HERALD TRIBUNE« O BERMUDIH

New York, 6. dec. (UP). — Današnji »New York Herald Tribune« pravi, da je tisk bermudske konference v skupnih naporih treh velesil, da bi »zavrle splošno nevarnost«. Časnik pa tudi opozarja, da so med tremi velesilami trenja. Vsaka izmed držav, zastopanih na bermudski konferenci, piše »New York Tribune«, bo imela svoj načrt, ki ga bo hotela uveljaviti pred drugima dvema. Predsednik Eisenhower

bo nedvomno vztrajal na važnosti upostavitve evropske obrambne vojske. Predsednik francoske vlade Laniel si bo prizadeval dovesti od ZDA in Velike Britanije poročstvo glede evropske obrambne skupnosti. Sir Winston Churchill pa upa, da bo dosegel uspeh v svojih naporih, da bi prišlo do sestanka s Sovjetsko zvezo.

»New York Herald Tribune« meni, da so razlike v glediščih znane in da bi utegnile postati neprijetne. To pa so samo deli glavnega problema, ki je v tem, da bi ostala zveza med tremi državami močna.

Obisk pri naši vojski

Trst, 6. dec. (Tanjug). — Danes v opoldanskih urah je mnogo prebivalcev tržaškega predmestja Lonjera in Opčin obiskalo enote JLA, ki se mude v bližnji meji med Jugoslavijo in cono A STO. Predmestje Lonjera ima kakih 200 hiš, in iz 65 so ljudje prinesli našim vojakom veliko zastavo in druga darila v znak simpatije in ljubezni, ki jih čuti do njih prebivalstvo tega kraja. Vsa darila so kupili s prostovoljnimi prispevki, ki so jih Lonjerci zbrali med seboj. Tudi z Opčin je obiskala naše vojske mnogo prebivalcev. Zbrali so se na obmejnem bloku proti Sežani, kjer so odšli čez mejo v Jugoslavijo.

Obnovitev trgovinskega sporazuma z Brazilijo

Rio de Janeiro, 6. dec. (UP). Z izmenjavo diplomatskih not med Jugoslavijo in Brazilijo je bil obnovljen enoletni trgovinski sporazum med obema deželama. Na podlagi tega sporazuma bosta Jugoslavija in Brazilija izmenjali vsaka za 4,5 milijonov dolarjev blaga. Brazilija bo izvažala v Jugoslavijo predvsem surove kože, uvažala pa cement.

nikov pa je ob odobravanju svojih tovarišev znova napadel slovensko manjšino in njene predstavnike. Slovence je celo obdolžil, da so sami vrgli bombo. V tej zvezi »Soča« poudarja, da policija tudi tokrat krivcev ni aretirala, kakor jih ni tretična še ob nobenem napadu na Slovence.

Mnoge sindikalne organizacije se izven kolektivov še niso ustrezno uveljavile

Na plenumu republiškega odbora sindikata lesnih delavcev je govoril Janko Rudolf o vzrokih za težavno stanje v lesni industriji

Sevnica, 6. dec. — Plenarna seja Republiškega odbora sindikata lesnih delavcev Slovenije je precej osvetlila težave, ki so začele mučiti lesno industrijo Slovenije, ko je bilo treba občutno omejiti sečnjo lesa. To pomanjkanje lesa so začeli izkoriščati nakupovalci nekaterih KZ, gradbenih podjetij in rudnikov, prav tako pa tudi mnogi LIP-i in tovarne lesnih izdelkov, ki občutno dvigajo cene lesa, samo da bi prišli do te važne surovine.

O teh problemih je med razpravo spregovoril tudi predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije tov. Janko Rudolf. Dejal je, da tega akutnega problema ni moč obravnavati ozko, le s stališča lesne industrije. Tov. Janko Rudolf je posebno poudaril, da bodo pri reševanju

Ljudska skupščina Srbije se bo sestala 14. decembra

Predsednik prejšnje Ljudske skupščine LR Srbije Isa Jovanović je v četrtek podpisal akt, s katerim sklicuje na prvo sejo na novo izvoljene ljudske poslance republiškega sveta in zbora proizvajalcev Ljudske skupščine Srbije. Seja bo 14. decembra v Beogradu.

Plenum CK Zveze komunistov Srbije

Izvršni komite CK Zveze komunistov Srbije je za 19. decembra sklical plenum CK ZK Srbije. Na sestanku se bodo pomenili o sklicanju III. kongresa Zveze komunistov Srbije.

Novi kataster bo važen za vso skupnost

V Zagrebu se je začel kongres geodetov Jugoslavije

Zagreb, 6. dec. — V Zagrebu se je davi začel I. kongres geodetskih inženirjev in geometrov Jugoslavije. Na kongresu bodo med drugim razpravljali o perečih vprašanjih državnih meritev v naši državi in ureditvi zemljiškega katastra. Razen 300 delegatov iz vseh republik prisostvuje kongresu tudi okrog 700 drugih udeležencev, kar priča o velikem zanimanju zanj. V imenu Izvršnega sveta LR Hrvatske prisostvujejo kongresu Zvonko Brkić, Dragutin Salili in Dušan Diminić.

Načrten boj proti boleznim, ki ogrožajo našo živinorejo

Sklepi kongresa veterinarjev Jugoslavije

Zagreb, 6. dec. — Kongres veterinarjev Jugoslavije je sprejel danes resolucijo, v kateri so ugotovili velik napredek veterinarske službe po vojni in dali vrsto predlogov za nadaljnje izboljšanje veterinarstva.

V sklepih so poudarili potrebo glede razvoja veterinarskih postaj, ki so se pokazale zelo uspešne, in potrebo specializacije te panoge ter čim učinkovitejši pomoči pri zaščiti in zdravljenju živine. V zvezi s tem sodi kongres, da bi bilo treba v družbenih planih ljudskih odborov, republiških in zveznih veterinarskih organizacij zagotoviti gnotna sredstva za opremo veterinarskih postaj, zavodov, diagnostičnih laboratorijev in drugih veterinarskih ustanov, da bi lahko veterinarji čim bolj uveljavljali svoje strokovno znanje.

Sklenili so, da se bodo načrtno in sistematično borili zoper bolezni, ki najbolj ogrožajo ži-

Razstava avstrijske knjige v Zagrebu

Zagreb, 6. dec. — Dopoldne je bila v Zagrebu odprta razstava povojne avstrijske književnosti, ki je pod pokroviteljstvom avstrijskega veleposlanika v Beogradu dr. Walterja Wodaka in predsednika Sveta za prosveto, znanost in kulturo LR Hrvatske dr. Miloša Zanka.

Razen številnih kulturnih in javnih delavcev so svedčani otvoritvi razstave prisostvovali tudi predsednik jugoslovanske Akademije znanosti in umetnosti dr. Andrija Stampar ter rektor zagrebške univerze prof. dr. Zeljko Marković.

Na razstavi je okrog 2500 knjig iz vseh panog znanosti in leposlovja, ki jih je izdalo okrog 200 avstrijskih založb.

Razstava bo odprta do konca meseca.

tega problema lahko odigrali posebno važno vlogo zbori proizvajalcev, pri čemer se torej vprašanja ne bodo obravnavala samo v krogu strokovnjakov, ampak bo vmes posegalo tudi javno mnenje. V tem pogledu čakajo naloge tudi porajajoče se komune, sindikalne organizacije pa so dolžne, da nakazujejo komunalnim skupnostim probleme, zavzemajo svoja stališča in s svojo politično avtoriteto zahtevajo ustrezno reševanje vprašanj.

Tov. Janko Rudolf je nadaljeval, da se sicer upravičeno pritožujemo čez nekatere KZ, podjetja in občine, ki ženejo cene lesa navzgor, ker brezperspektivno gledajo le na trenutne ozke koristi, na dobiček. Toda vprašati se moramo takoj, je dejal tovariš Janko Rudolf, kako so pri tem nastopale sindikalne organizacije, če so dovolj storile, da bi glede tega problema ustrezno vplivale na javno mnenje. Ozreti se je treba predvsem tudi na ekonomske vzroke. Pritožujemo se, da nekatera gradbena podjetja in rudniki les preplačujejo, samo da ga dobijo, potem pa ga potratno uporabljajo. Zakaj je to mogoče? Investitorji plačujejo gradbenim podjetjem, kolikor ti zahtevajo. Ko pa bomo uveljavili nove gospodarske uredbe, bo, recimo, investitor dobil investicijski kredit samo tedaj, če se bo tisti, ki naj bi mu kredit dal, prepričal, da bo investicija smotrna, da bo investitor kredit rentabilno uporabil. Seveda bo z investicijsko politiko podobno tudi v lesnem gospodarstvu, takšni in podobni ekonomski ukrepi pa nas bodo silili, da bomo začeli umneje

gospodariti. Toda problem, o katerem razpravlja plenum, je kompleksen in predstavlja hkrati, recimo, tudi problem produktivnosti v rudniku. Dokler bo premog drag, bodo ljudje še vedno kurili z drvmi. Rudniki spet pravijo, da je premog drag zato, ker drago plačujejo jamski les itd. Gre torej za celotno verigo problemov in prav zato jih je treba reševati kompleksno.

Tov. Janko Rudolf je dalje omenil, da so pri reševanju tega problema sicer potrebni tudi administrativni posegi, vendar bi bilo naivno misliti, da so takšni ukrepi prvenstvenega pomena in da bodo stvar lahko uredili. Potrebni so namreč predvsem ekonomski ukrepi. Nevarne pa so, je nadaljeval tov. Janko Rudolf, monopolne težnje nekaterih lesnih podjetij, ki zahtevajo, na primer, prepoved kupčevanja z lesom drugim, saj bi to le še bolj kvarno vplivalo na cene. Sindikalne organizacije pa naj bi pri tem napravile red najprej v lastni

hiši in, recimo, pogledale, koliko bi njihova podjetja mogla poceniti svoje izdelke, razen tega pa naj sindikat seveda vpliva tudi na javno mnenje.

Na današnji seji je plenum razpravljal o delu sindikalnih organizacij v novih gospodarskih pogojih. Pri tem je predsednik Republiškega odbora sindikata lesnih delavcev, tov. Janez Gabrovšek, med drugim omenil, da posamezne sindikalne organizacije v novih pogojih še niso našle ustreznih delovnih metod. Često se take podružnice ne znajo odtrati vpliva tehničnih vodstev podjetij in ne zavzemajo samostojnih stališč. Sile razmer sicer pritiskajo nanje, da se lotevajo problemov, vendarle jih rešujejo z ozkega stališča.

Tov. Gabrovšek je nato govoril še o delu sindikalnih organizacij pri usmerjanju tarifne politike, o pomoči delavskim organizacijam pri upravljanju ter še o nekaterih organizacijsko političnih nalogah.

M. Z.

DRUGI DAN IV. KONGRESA LJUDSKE MLADINE HRVATSKE

Delavski mladini moramo omogočiti strokovni, politični in kulturni razvoj

Delegati so poslali pozdravno pismo tovarišu Titu

Zagreb, 6. decembra.

Danes so na IV. kongresu ljudske mladine Hrvatske v Zagrebu delegati nadaljevali z razpravo o delu mladinskih organizacij na Hrvaškem. Po izvolitvi komisij, potrebnih za volitve novega mladinskega vodstva, je kongres pozdravil namestnik direktorja hidrocentrale »Nikola Tesla«. Med drugim je dejal, kako so uspehi pri gradnji vinodolskega sistema hidrocentral nerazdružno povezani z naporom članov ljudske mladine Hrvatske. V imenu kolektiva, ki gradi ta energetski gigant, je izjavil, da ni bilo naloge, kateri mladinska delovna brigada ne bi bila kos ter je ne bi ob času in dobro opravila.

Za njim je govoril predsednik Mestnega mladinskega komiteja iz Pulja. Kot že več predgovornikov, je tudi on odobravljaj vprašanje delavske mladine, kateri kot bodočim članom delavskih svetov in upravnih odborov premalo pomagamo, da bi se pripravila na naloge, ki jo čakajo. Dejal je, da je delavska mladina, ko se pripravlja na svoj poklic, preveč zaposlena, zaradi česar ji ne preostaja časa za kulturno prosvetno delo in za politični razvoj. Njegove misli je še dopolnil delegat iz Karlovca, ki je navedel primere iz življenja delavske mladine v Karlovcu. V treh internatih živi 900 mladincev in večkrat se je dogajalo, da so z učenci v gospodarstvu slabo postopali ter jih pri delu izkoriščali. Kratili pa so jim tudi pravice, ki so jim po na-

šlih naprednih zakonih zajamčene. Mladinska organizacija se je takim postopkom uprla ter se z uspehom zavzela za zakonit in pravičen odnos do mladine. Besedo je povzel nato predstavnik republiškega sveta zveze sindikatov, ki je dejal, da je treba v podjetju navezati z mladino odnose, ki bodo pripomogli k njihovu strokovnemu in političnemu razvoju.

Kongres z delom še nadaljuje.

N. P.

Pozdrav IV. kongresa Ljudske mladine Hrvatske maršalu Titu

Zagreb, 6. dec. — Delegati IV. kongresa Ljudske mladine Hrvatske so poslali predsedniku republike Josipu Brozu Titu brzojavko, v kateri med drugim pravijo:

»Ko se borimo z vsemi silami za nadaljnji napredek, smo razumeli, da se hkrati borimo za srečo in napredek nas samih in da je le-to plod naše borbe in prizadevanja.

V imenu naše brezmejne ljubezni do domovine in čvrste odločenosti, da bomo vsak del našega domovine — ki jo Ti, tovariš Tito, izražal v zvezi s skominami italijanskih imperialistov — Ti mladina Hrvatske sporoča: kot doslej, bomo tudi v bodoče še močneje prispevali vse svoje sile za nadaljnjo graditev socializma in še bolj vsestransko skr-

Pisma uredništva

Predlogi o določitvi najemnine

Tovariši uredniki! Zadnje dni smo slišali precej razlogov proti takšni določitvi najemnin, kakor jo določa uredba. Hkrati s kritiko pa je treba dajati tudi predloge, ki bi pripomogli k boljši ureditvi tega vprašanja. Vse v pisnih naštetih težave (prevelike sobe, skupni ali neprikladni prostori itd.) lahko upoštevamo pri kategorizaciji stanovanj. Če bi pa vse prepuščili kategorizaciji, bi zabredli v samovoljo. Zato je treba poiskati boljši izhod.

Mislím, da bi bilo bolje, če bi nameravano tarifo za najemnine razdelili v dve: prvo po številu prostorov, drugo pa po stanovanjski površini. To bi bilo pravičnejše in nič bolj zamotano, kajti pri določitvi kategorije stanovanja se vzame vsota iz prve in druge tarife in sešteje, pa dobimo celotno najemnino. Skupne prostore (če jih kak stanovalec dejansko ne uporablja) bi upoštevali samo številčno, ne bili bi pa vključeni v stanovanjsko površino. Položaj najemnikov stanovanj, ki imajo pod pritiskom razmer veliko stanovanje in malo prostorov, bi bil s to kombinacijo olajšan. Vse ostale okoliščine pa bi bilo treba upoštevati ob kategorizaciji stanovanj.

Na koncu bi rad pripomnil, da bi bilo treba tudi stanovanjski minimum določiti v številu prostorov in v njihovi površini. Pri tem bi morali upoštevati samo število družinskih članov brez slehernih izjem. V upravičenih izjemnih primerih (znanstveni delavec itd.) bi bilo treba poiskati izhod v posebni dokladi k plači, tako da bi onemogočili izigravanje stanovanjskega minimuma.

Prof. Boža Popović, Beograd.

»Ljudska pravica-Borba« prinaša vesti iz vseh krajev sveta, obravnava domače dogodke iz vseh področij našega družbenega življenja. Zato, kdor hoče biti dobro informiran o dogodkih doma in po svetu, ne more biti brez »Ljudske pravice-Borbe«.

Obnova železniškega prometa med Jugoslavijo in Bolgarijo

Beograd, 4. dec. (Tanjug). Med Jugoslavijo in Bolgarijo se bodo v kratkem začela pogajanja za ureditev železniškega prometa med obema državama. Železniški upravi obeh držav sedaj urejata odprta vprašanja in obračuna. Ko bodo ta pripravljena dela končana, se bo konferenca začela. Sodiijo, da bo to še ta mesec. Konferenca bo v Jugoslaviji.

Intenzivni železniški promet med obema državama, neposredni in tranzitni, ki se je razvijal do sreda leta 1948, se je spričo informbirojske politike do skrajnosti skrčil. Namen konferencie naj bi bil, obnoviti ga v skladu z mednarodnimi pravilniki o železnih ter zajamčiti še posebej mednarodni tranzit.

Več vere v mladega človeka

Kongres Ljudske mladine Srbije se že četrti dan nadaljuje

Beograd, 6. decembra.

Četrti dan kongresa Ljudske mladine Srbije so delegati obravnavali predvsem vprašanje vzgoje naše mladine, razpravljali so o osebnem življenju mladincev in o tem, kako vplivajo družbeni činitelji na vzgojo mladine. Nekaj misli o tem sta povedala tudi književnik Dobrica Čosić in predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Srbije Drago Stamenković, ki kot gosta prisostvujeta kongresu. Daljši referat o delavski mladini in njenem udejstvovanju v kulturnem življenju je imel tov. Dragoljub Ilić. Med drugim je dejal, da večkrat ugotavljamo, kako se delavska mladina v kulturnem življenju ne udejstvuje, toda že skromna anketa med 500 mladinci-delavci je dokazala nasprotno. Skazalo se je, da skoraj vsi ti mladinci čitajo časopise in revije, tri četrtine jih obiskuje gledališče, več kot po-

lovica od njih se zanima za glasbo in le za folkloro ne kažejo zadostnega razumevanja. Prav to dokazuje, da naše ocene niso preveč točne in da vedno le preveč primerjamo delavsko mladino s dijaki in študenti, ne upoštevamo pa zraven naporne dela in pomanjkanja časa delavske mladine.

Dragoljub Ilić je v svojem referatu nato kritiziral tudi nekatere vzgojne metode po šolah. Med drugim je dejal, da učenci z zanimanjem spremljajo dogodke doma in po svetu in njihovo zanimanje čestokrat presega ne le šolske programe, temveč tudi naziranje učiteljev. Govoril je nato o zastarelih pedagoških metodah, ki dušijo iniciativnost dijaških kolektivov, svobodo diskusije itd. Književnik Dobrica Čosić je njegove misli še podčrtal ter dejal, da predstavlja vsak konservativni zem veliko nevarnost pri vzgoji mladine.

Karavana gre dalje...

Mnoge politike so bile še ena zmaga socializma v naši državi. Po svetu, ki nas obkroža, so ljudje različno sprejeli naše politike in tisto, kar smo z njimi dosegli. Kot običajno so zavzeli razni ljudje tudi različna stališča in različno komentirali izide politike.

Mnogi so se iskreno veselili naših uspehov, ker odobravajo našo pot in ker vidijo v našem socializmu baklo, ki obeta mnogo dobrega tudi za njihov razvoj. Mnogim na zahodu ni povšeči, ker nismo »večstrankarski«, kot so oni, »demokracije«, kakor oni in na primer — pobožni. So pa tudi ljudje, katerim so naše politike in naša pot zlasti antipatični in ki niso ostali samo pri takšnih ali drugačnih očitkih, marveč so skušali tudi vplivati na izid politike. To so bili tisti v Moskvi in tisti, ki počivajo v senci moskovskega škornja.

Informbirojski državni propagandni stroj je delal o času politike, pa tudi še sedaj, s polno paro. Kot prej, je bil tudi tokrat usmerjevalec v Moskvi. Sovjetski državni organi so si, kot kaže, vabili v glavo, da morajo nastopiti s čim srditeljsko gonjo zoper jugoslovanske politike, srditeljsko kot proti politiko v katerikoli drugi državi na svetu. Pri tem sta zlasti prišla do izraza dva činitelja.

Protič. Sovjetska vlada in njej podrejene vlade so omogočile, da so prek njihovih državnih radijskih postaj uveljavljali lažno propagando zoper našo državo. Temeljila je na najbolj grobih potorbah, da lahko to početje označimo samo kot poskus omešavanja v naše notranje življenje, kar ni v skladu z »normalnimi« odnosi med državami in kar ni dopolnjeno tudi o mednarodni praksi, še manj pa je v skladu z duhom miru in opustitve hladne vojne, kar si v zadnjih mesecih najpogostejši podtelič ZSSR in vzhodnoevropskih držav pripisujejo kot svojo zaslug.

Navedel bom samo en primer: Na dan politike so prek sovjetske državne radijske postaje — ki so jo

krstili za »Svobodno Jugoslavijo« — objavili nepodpisani proglas »Jugoslovanski državljani«, v katerem so naše ljudstvo pozvali, naj bojkotira politike in podobno. Vseeno je bil ta proglas — bodisi sovjetskih državnikov ali izdajalskih emigrantov, ki jih vzdržujejo. To zadnje prav nič ne spremeni. Ostane dejstvo, da se sovjetska država loteva akcij, ki pomenijo grobo omešavanje v naše notranje življenje, kar ima o mednarodnih odnosih svoje določeno definicijo. V slogu tega »proglasa« so gnali propagando tudi prek ostalih radijskih postaj, od moskovske do tiste v Tirani. Se več, lahko govorimo o trstu radijskih postaj, ki hkrati prenaša isto gradivo, ali pa si ga izmenjuje med seboj, in sicer vse po določenem skupnem programu, ki ga diktirajo iz enega središča, iz Moskve.

Ta propaganda je v glavnem že pet in pol let enaka. Nikdar ni imela, pa tudi sedaj nima nobene učinka. Vendar je treba opozoriti nanjo, ker ilustrira politiko proti naši državi, prav tako pa tudi prednost številnih miroljubnih izjav, ki prihajajo iz teh držav.

Drugič. V propagandni gonji ZSSR in vzhodnoevropskih držav v zvezi z našimi politiki, o kateri so našo državo označili kot kapitalistično in fašistično, so posebno mesto posvetili organom našega delavskega samoupravljanja. Naši zbori proizvajalcev so postali strašilo za birokracijo ZSSR in satelitskih držav. In zato je razumljivo, da so najsrditeljske napadali večinoma prav to ustanovo naše socialistične demokracije, kakor tudi ose številne ukrepe, ki izvirajo iz protibirokratičnega stališča.

Razvoj teh novih oblik socializma v naši državi učinkuje kot nalezljiva oblika na brezpravne množice delavcev in proizvajalcev v teh državah, na katerih plečih se gosti milijonska birokracija in jih brezdnušno, z despotičnimi metodami vsak dan čedalje bolj izrablja. Ker ne morejo pokazati na kaj podobno demokracijo v svojih državah, jim preostane le to, da si izmislijo razne neumnosti. To je skupno vsem. Tisto, kar

povedo prek radia Moskve, je do pičice enako tudi pri ostalih. Dušno uboštvo in beden položaj, v katerem so običajni propagandisti teh držav, bomo ilustrirali s citati iz bolgarskih časnikov.

Glasilo CK BKP »Rabotničko delo« piše o številki z dne 18. oktobra med drugim tudi tole:

»Ta Skupščina (mislijo preteklo Skupščino) je odobrila zamenjavo zakona o nacionalizaciji industrije in rudarstva z razglasitvijo tako imenovanega »delavskega samoupravljanja«, kar pomeni poskus, da bi prikrili restoracijo kapitalističnih proizvodnih odnosov o Jugoslaviji... Odobrila je tudi reakcionarne reorganizacije v državnem aparatu in na oseh toriščih političnega in gospodarskega življenja.«

»Otečestveni front« pa piše dne 21. novembra v uvodniku tole: »Zbor proizvajalcev je predstavniško telo, toda ne neposrednih proizvajalcev, temveč gospodarskih organizacij... Z demagoško, formalno razglasitvijo »samouprave« delovnih kolektivov in podjetij, so odpravili nacionalizacijo, to se pravi, ukinili splošno ljudsko lastnino, ki je bila temelj proizvodnih odnosov v Jugoslaviji in na njeno mesto z ustanovo uzakonili pravico gospodarskih organizacij, prav tako kot v kapitalističnih državah, »da razpolagajo samostojno z dohodki organizacije...«. Te »reforme« so ustvarile vse neogibne pogoje za delovanje stihijanskih kapitalističnih zakonov in utrle pot popolni podreditvi jugoslovanskega gospodarstva ameriškim in drugim zahodnoevropskim kapitalističnim monopolom.«

Komentar o tej zmedni ni potreben. Tudi v ostalih oprasanjih, ki so v zvezi z našimi politiki, so uporabljali potvorbe in razne lažke, da bi z njimi prenarili svoje bralce. Navedli bomo še en primer. V istem članku piše »Rabotničko delo«, da so v polihinski komisiji »državni organi, ki prikrivajo izide politike«. Tako je — piše ta časnik — na čelu politične komisije v Srbiji načelnik beogradske UDB Soetolik Lazarević, čeprav je on predsednik Vrhovnega sodišča Srbije itd.

To sta dve plati informbirojske propagande proti naši državi. Obedve sta popačeni in obvede sta odveč razmer v teh državah in uradni razvor o medsebojnih odnosih ter primer razlike med delanji in slovesnimi izjavami.

O. Miličević

ZADNJI DOGODKI V TEHERANU

Podiranje tržnice - Mosadikov zagovor - Petrolejska nervoznost

Vlada generala Zahedija je te dni objavila, da je konec obsednega stanja v večjih mestih in pokrajinah, v katerih položaj to dopušča, razen v Sirazu, Isbahanu in na petrolejskih področjih. To so razglasili med obravnavo proti Mosadiku in po ukrepih proti njegovim pristajšem v Teheranu.

Ostrina, s katero je vlada nastopila proti prebivalcem glavnega mesta, ki so sodelovali v protestnem gibanju proti sojenju Mosadika, je najbolj razvidna iz ukrepov proti delavcem in teheranskim trgovcem, ki so se delno pridružili nezadovoljnostem. Pokrita teheranska tržnica sodi v istambulsko med najstarejše in največje pokrite tržnice Srednjega vzhoda. Tu je običaj, da opravljajo glavno trgovino prav na takšnih mestih, ker so kupci

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

in prodajalci zavarovani pred poletno vročino in slabim vremenom.

General Zahedi je ukazal, naj kaznujejo branjevece z dvema ukrepoma: Obratovanje naj oblasti prepovedo tistim trgovinam, ki so jih lastniki zaprli in se tako pridružili stavki, hkrati pa naj začno podirati strehe velike pokrite tržnice. Delavce v delavnici in tovarnah, ki so sodelovali v stavki, so odpustili in večidel izgnali v taborišče na otoku Kartar.

Ukrepe proti delavcem so izpolnili do kraja. Branjevece in branjevece, prestrašeni sprčo podiranja strehe, pa so prosili šaha, naj se jih usmili. Tako so podiranje ustavili, trgovcem pa trgovine vrnil.

Druga runda — sodna obravnava proti Mosadiku — se ni posrečila tako, kakor je vlada pričakovala. Trmoglavni starec je, čeprav hudo potrjen, zbral mnogo energije in namesto da bi se branil, je začel tudi imperializem in njegove agente srdito napadati. Tuje države je obdolžil, da so zakrile zadnje dogodke v Iranu, hkrati pa je rekel, da je bil ves parlamentarni Iran v minulosti popolna laž: »V tej deželi,« je rekel obtoženec, »kjer je bila večina poslancev izvoljena po naročilu iz tujine, so prišli na krmilo take vlade, katerih člani so bili v resnici agenti tujine. Te vlade so krojile pravico po naročilu ali priporočilih svojih gosposdarjev. Tako je bila večina državnih funkcionarjev izbrana na željo iz tujine in sami so bili tuji agenti.« Mosadik je poudaril, da je bil referendum o razpustu takšnega parlamenta prava demokratična in svobodna odločitev iranskega ljudstva in da je v njem sodelovalo mnogo več volivcev kakor kdaj koli prej na katerikoli volitvah. Ko je govoril o dogodkih v zvezi z državnim udarom generala Zahedija, je Mosadik rekel: »Tiste dni sem sklenil ostati doma in onemogočiti tistim, ki so bili določeni, da bi me ubili, da bi

svojo nalogo izpolnili. Z doma sem odšel na zahtevo prijateljev. Hotel sem umreti za pravico in svobodo.«

Tretja akcija vlade generala Zahedija, ki je zadnje čase čedalje odločnejša, gre v smeri sporazuma z Veliko Britanijo o nafti. Iz pisanja vladnega tiska lahko sklepamo, da se Zahediju mudi, da bi uredil to vprašanje. O tem je zelo nedvoumno govoril tudi general sam v svojem nedavnem govoru. Kaže, da gre za organiziranje anglo-ameriške družbe, ki bi se ukvarjala z izkoriščanjem in prodajo iranskega petroleja v sodelovanju s teheranskim vlado.

Kaj pravzaprav pomeni zaskrbljenost v zvezi s prodajo iranskega petroleja in čedalje večja nervoznost vladnega tiska? Najbolje je, da na to odgovore sami Iranci. Časnik »Saheot« se v zvezi s to kampanjo v članku pod naslovom: »Angležem iranski petrolej ni več potreben?« najprej dotakne propagande nekaterih krogov, ki bi radi prepričali javno mnenje, da je z nacionalizacijo petroleja Iran izgubil svoje trge, potem pa piše:

»Cilj te propagande je, prepričati javno mnenje Irana, da je treba vprašanje petroleja urediti, in sicer s kakršnimkoli pogojem in za kakršnokoli ceno. Zato si najprej prizadevajo, da bi dokazali, da je sedanja beda iranskega ljudstva posledica nacionalizacije petroleja. Drugič, da je več sto milijonov dolarjev, ki so jih dobile druge države zaradi nacionalizacije iranskega petroleja, za Iran izgubljenih. In tretjič, da je potreba po iranskem petroleju čedalje manjša.« Na koncu se časnik vprašuje, ali bi se Angleži in Američani tako zanimali za iranski petrolej, če bi jim ne bil več potreben.

Zdravko Petar

Ben Gurion odstopil

Jeruzalem, 6. dec. (AFP) — Predsednik izraelske vlade Ben Gurion je danes odstopil. Izraelska ustava določa, da mora jutri predložiti odstop predsedniku republike Isaku Ben Zvi, ki bo najbrž zahteval, naj vlada opravi tekoče posle pod vodstvom predsednikovega namestnika Sareta.

Medtem je Moša Saret nadaljeval pogajanja z vsemi političnimi strankami, od stranke Mapaj do splošne cionistične organizacije na skrajni desnici. Očitno pa je, da stranka Mapaj ne more sprejeti pogojev glede sodelovanja v novi koaliciji. Zato pričakujejo, da bo nova vlada po posvetovanjih Moše Sareta sestavljena tako, kakor je bila dosedanja.

Zakonitost v Gviji

London, 6. dec. (Tanjug) — Politični urednik glasila združenega gibanja »Raynold News« piše o možnosti, da bi strmoglavljeni predsednik vlade britanske kolonije Gviane dr. Jagan sprožil sodni postopek proti angleški kraljici, da bi vrnila Gviji ustavne pravice. Tudi njegovi ministri bi lahko zahtevali odškodnino, ker so jih po krivem zaprli. Časnik piše, da se s tem mnenjem strinja tudi skupina laburističnih poslancev, ki so proučevali vprašanje zakonitosti akcije konservativne vlade, ko je ukinila ustavo v Gviji in aretirala svobodno izvoljeno vlado.

Z VSEH STRANI SVETA

OZN

Delo političnega komiteja
New York, 6. dec. (AFP). — Politični komitej je sinoči sklenil, da bo ponedelja predložil resolucijo, ki se bo ukvarjala z razpravo o Koreji. Predlog so sprejeli s 55 glasovi in le Libanon in Liberija sta se glasovanja vzdržali.

Proračun OZN sprejet

New York, 6. dec. (AFP). — Komitej za upravnost in proračunska vprašanja je sprejel proračun OZN za 1954 s 44 proti 5 glasovom držav svetovskega bloka. Osnutek določa proračun OZN za prihodnje leto v znesku 48 milijonov dolarjev.

Resolucija o Kamerunu

New York, 6. dec. (AFP). — Skrbniški komitej je sprejel s 45 glasovi in enim vzdržanim (Belgija) resolucijo, ki se nanaša na Kamerun, ozemlje pod francosko upravo. V resoluciji priporočajo skrbniškemu svetu, naj pri proučevanju kamerunskega vprašanja upošteva splošno ljudstvo tega ozemlja, kakor tudi ugotovitve članov komisije skrbniškega komiteja.

ZDA

Collins odpotoval v Pariz

Washington, 6. dec. (AFP). — Stalni ameriški predstavnik v vojaškem komiteju atlantskega pakta general Collins je odpotoval v Pariz, kjer bo prisostvoval rednemu polletnemu zasedanju vojnega komiteja atlantskega pakta.

Erhardtove izjave pred vrtnitvijo

New York, 6. dec. (AFP). — Zahodnonemški minister za gospodarstvo Erhardt je ob zaključku svojega dvotedenskega obiska v ZDA izrazil nado, da se bo evropskim državam posrečilo upostaviti sveliko zavezništvo, ki bo prispevalo k dvigju življenjske ravni in izboljšanju gospodarske izmenjave.

Minister Erhardt je govoril tudi o potrebi ustanovitve »skupnega trga« z ZDA in Evropo. Zatem pa je izjavil, da bi ratifikacija sporazuma o evropski obrambni skupnosti omogočila Nemčiji, da bi se osvobodila omejitev v industriji.

Serijska proizvodnja letal na reaktivni pogon

Detroit, 6. dec. (UP). — Namestnik ameriškega obrambnega ministra Kyes je izjavil, da bodo prihodnje leto začeli serijsko proizvajati velika letala na reaktivni pogon tipa »B-52«. Ta letala, ki so dvakrat večja od letal tipa »B-47«, lahko dosežejo hitrost 900 km. prav tako pa imajo tudi zdaleč večji akcijski radij.

Tornado zajel Wixburg

Wixburg, 6. dec. (UP). — Ameriško mesto Wixburg v državi Mississippi je zajel močan tornado in mu prizadelo ogromno škodo. Preskrba z elektriko energijo je prekinjena, mnogo hiš je poškodovanih, prav tako pa tudi mnogo avtomobilov. Na več krajih je izbruhnil ogenj. Točno število žrtev še ni znano, vendar domnevajo, da je bilo ubitih

najmanj 100 ljudi. Tornado je uničil tudi poslopje otroškega gledališča, v katerem so bili otroci s starši.

JAPONSKA

Minister za pravosodje bo zahteval izpustitev vojnih ujetnikov

Tokio, 6. dec. (UP). — Japonski minister za pravosodje Inukai bo obiskal v začetku prihodnjega leta Avstralijo in Filipine ter zahteval od vlad ondodnih držav, naj izpuste japonske vojne ujetnike, ki so bili obsojeni na tamkajšnjih sodiščih in so v japonskih zaporih.

VELIKA BRITANIJA

Poskusni let nadvege letala

London, 6. dec. (UP). — Večera so nad Belfastom na Severnem Irskem izvedli uspešen poskusni let novega letala na reaktivni pogon. To letalo ima tako imenovane gibljive konce kril in pomeni revolucionarni napredek v letalstvu. Je prvotni model h končni odstranitvi repov letal. Krila tega letala so ukrivljena nazaj, gibljivi vrhovi letal pa delujejo kot kombinirani deli za uravnavanje višine leta.

IRAN

Zahedi o obnovi diplomatskih stikov z Anglijo

Teheran, 6. dec. (AFP). — Predsednik iranske vlade general Zahedi je govoril po radiu o obnovi diplomatskih odnosov med Veliko Britanijo in Ira-

PISMO IZ TOKIA

Dva bloka ali trije...?

Uvod v morebitno azijsko politično konferenco

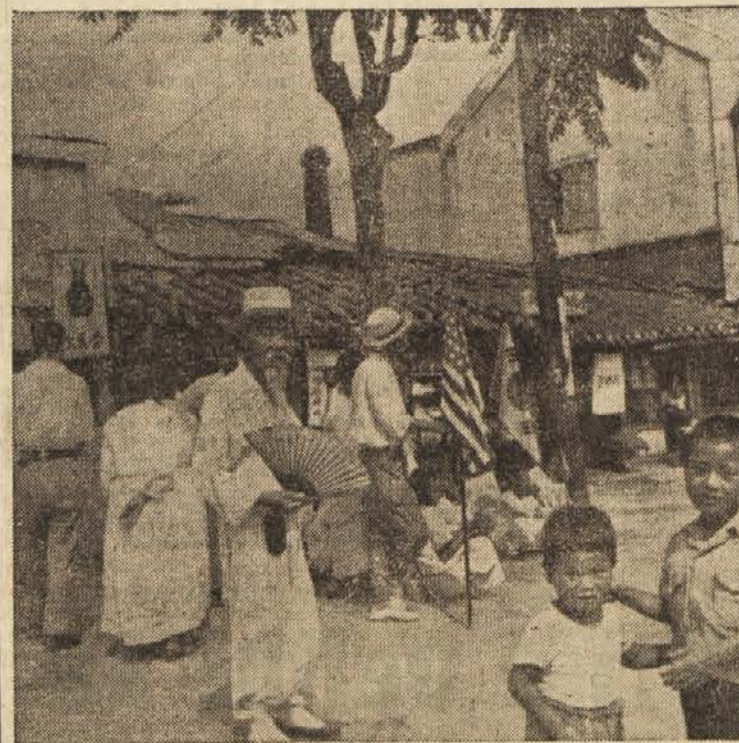
Tokio, decembra.

Če bi se zgodil čudež, da bi sklicali azijsko politično konferenco, to se pravi, kdaj in če bi do nje prišlo — bi imela pred seboj takle položaj:

Koreja, razdeljena čez pol, severna polovica pod satelitskim režimom, ki je v sedanjem s sateliti bogatem svetu kurioznost po tem, ker je nekakšen kondominij dveh hegemonov — Sovjetske zveze in Kitajske kot dveh dežel, ki sta zaveznici, pa tekmujeja med seboj za premoč v Aziji, južna polovica pa pod Sing Man Rijevim režimom, enem izmed najbolj reakcionarnih, najbolj gnilih in hkrati najbolj agresivnih režimov na svetu.

Ta režim je odvisen izključno od ZDA, vezan nanje kakor pes na verigo, pri tem pa se zvija, brca in jim povzroča več glavobola kakor vsa Evropa — in je nekoliko manj satelit kakor mnoge ugledne evropske dežele z dolgoletnimi parlamentarnimi tradicijami.

Predstavniki Kitajske v OZN je videl odvisno od ureditve korejskega vprašanja (ki pa je spet v glavnem odvisno od vprašanja predstavnika Kitajske). Nadalje je odvisno od poravnave spora v Vietnamu, še eni deželi, v kateri se dve vladi medsebojno

Seul: Po »spontanih demonstracijah« proti premirju starec s pahljačo prezirljivo zanikuje bratstvo ameriške in korejske zastave. Omalovažujoče gleda tuja fotograf, o katerem meni, da je »yankee«.

cijami. Toda resnični in popolni satelit je Cangkaškova vlada na Formozu, ki nikogar in ničesar ne predstavlja, pa ima svoje mesto v Združenih narodih in v Varsovnem svetu celo pravico veta.

Režima v Severni in Južni Koreji se medsebojno izključujeta in združeno Korejo bi lahko dosegli samo, če bi prvo ali drugo spravili s sveta. Enako se medsebojno izključujeta Cangkaškova vlada na Formozu in Mao Ce Tungova vlada v Pekingju. Toda tu ne gre za združitev Kitajske, ker je Kitajska že združena. Tudi ne gre za odstranitev enega izmed dveh režimov, ker niti vdr na Formozo, niti vdr na kitajsko celino praktično ne pride v poštev.

Gre za položaj Kitajske (prave Kitajske in dodatne Kitajske) v Združenih narodih. Vse azijske dežele želijo, da bi bila v OZN zastopana prava Kitajska — razen Šlama, Filipinov, Južne Koreje in dodatne Kitajske, ki so njeni sovražniki, ter Sovjetske zveze, ki je njen zaveznik. Američani, ki so se na Koreji borili proti Kitajcem, nasprotujejo sprejemu Kitajske v OZN. Angleži, ki so se na Koreji tudi borili proti Kitajcem, pa sprejem Kitajske forsirajo.

izključujeta — Ho Si Minhova, imenovana »Vietmin«, o kateri ni natanko znano, koliko je kitajski satelit in ki se bori za izgon Francozov, ter Bao Dajeva, o kateri je natanko znano, da je francoski satelit in ki se bori proti »Vietminu«, najbolj pa želi Francoske izgnati iz Indokine. Sosedni francoski na pol fevdalni na pol satelitski polkoloniji Laos in Kambodža tudi želita, da bi Francozi pobrali šila in kopita.

Francozi sami pa nočejo oditi iz Indokine in napevajo vse sile, da bi v njej ostali. Francozi obtožujejo Kitajsko, da je prevzela pokroviteljstvo pod »Vietminom« in zato se ne zavzemajo za njen

Protijugoslovanski pamflet britanskega veleposlaništva v Indiji

New Delhi, 6. dec. (Tanjug) — Informacijski urad britanskega veleposlaništva v New Delhiju je posvetil zadnje številko svojega biltena tržaškemu vprašanju in tako izročil indijski javnosti pamflet na 12 straneh, ki ga lahko glede podatkov primerjamo s potvorbami iz biltena italijanskega veleposlaništva, ki so pred nekaj dnevi preplavile mize urednikov tukajšnjih časnikov, po stališču

sprejem v OZN, hkrati pa mu ne nasprotujejo in si ga skrivaj celo žele, ker jim gre za trgovino s Kitajsko. Še bolj gre za trgovino s Kitajsko Angležem, največ pa Japoncem, ki imajo z Anglijo najboljše odnose in ki si prizadevajo, da bi jo izpodrinili z azijskega trga, tako sedanega na jugovzhodu, kakor tudi bodočega na Kitajskem (s katero so pravkar sklenili obsežno trgovinsko pogodbo).

Drugače pa Japonska s Kitajsko nima nobenih diplomatskih stikov, pač pa ima tesne stike s Formozo, od katere kaj prida koristi ne more pričakovati in je tudi ne more imeti. Japonska tudi s SZ nima diplomatskih stikov, ker je z njo uradno še zmeraj v vojnem stanju, pač pa se mudi v Tokiju sovjetska mislija, ki je Japonci niti ne priznajo, niti ne store ničesar, da bi jo izgnali. ZDA, od katerih je Japonska odvisna malone enako kakor Južna Koreja, si prizadevajo, da bi Japonsko odvrnile od trgovine s Kitajsko, tako da bodo same kupovale od nje blago v okviru načrta o obnovi in zgraditvi Koreje. Čeprav to ne zadostuje, so Japonci »za«, ker jim je potreben korejski trg, toda Korejci, ki jim je potrebno japonsko blago, razglašajo japonske izdelke za »izvržek« in nočejo o njih niti slišati.

Američani imajo na Japoncem mnogo več vojakov kakor Japonci sami. Japonci bi radi, da bi se ameriške čete umaknile iz Japonske, ne žele pa, da bi se sami oborožili. Pri tem se že tri leta oborožujejo v »okviru ustave«, ki oborožitev strogo prepoveduje, zdaj pa nameravajo ustavo spremeniti — in sicer na prigovarjanje Američanov, ki so jim jo pred sedmimi leti vsilili. Oborožitev Japonske obsojajo SZ, Kitajska in Sing Man Ri. Le-ta trdi, da grozi Južni Koreji večja nevarnost od Japoncev kakor od Kitajcev in Severne Koreje in sam grozi, da bo napadel — ne Japonce, marveč Kitajce in Severne Korejce.

Severni Korejci in Kitajci (zlasti slednji) ne groze, da bi kogar koli napadli, ker so spoznali, da jim to ne kaže. Kitajcem je največ od tega, da bi dobili mesto v Združenih narodih, ker je to edina pot, da bi se nekako izmuznili iz ruskega objema. Večina azijskih in evropskih dežel (in sploh večina članic OZN) se zaveda koristi, ki bi jo imel svet od ločitve in osamosvojitve Kitajske od Rusije, in zato se zavzema za sprejem Kitajske v OZN. Tega se zavedajo tudi Američani in vendar napevajo vse sile, da bi Kitajsko čimbolj potislili v naročje Rusov itd.

Vse to zveni zamotano in tudi v resnici je zamotano. Odteguje se klasifikaciji, sistematizaciji in vsem formulam, ki se začenjajo z zlorabljenim stavkom: »Položaj je tak...«

Kosta Timotijević

McCarthyjev poskus da bi pritisnil na Eisenhowerja

New York, 5. dec. Dopisnik »Tanjuga« piše: »Razkol v republikanski stranki med senatorjem McCarthyjem in njegovimi pristajši na eni ter pristajši predsednika Eisenhowerja na drugi strani, čeprav še neuraden, postaja čedalje očitnejši in ostrejši. Spor je zadnje dni izbruhnil v javnosti povsem odkrito.«

Afera z napadom na Trumana, ki so ga obdolžili, da je »zaveštno ogrožal varnost ZDA«, je sprožila protinapad demokratov, ki so republikance nazvali »makariste«. To je spet dalo povod senatorju McCarthyju, da je prek televizije ne le odgovoril Trumano, marveč da je hkrati napadel vlado predsednika Eisenhowerja, češ da »pošilja parfimirane note in podpira Veliko Britanijo, ki ima trgovinske stike s Kitajsko. McCarthy je pozval ameriško ljudstvo, naj se neposredno obrača na Belo hišo ter z brzojavkami in pismi pove, ali se strinja z njegovimi navedbami ali z dejavnostjo vlade.«

To izivanje senatorja skrajne desnice so mnogi republikanci označili za demagoško potezo. McCarthy bi rad s tem napravil vtis nekakega plebiscita, v katerem naj bi Amerika izbirala med njegovimi navedbami in stališčem predsednika Eisenhowerja. V Belo hišo je prispelo nad 400 brzojavk in okrog 15.000 pisem. Pisem niso pregledali, pač pa so brzojavke pokazale razmerje nad 2:1 v dobro McCarthyja. Voditelj republikancev, ki menijo, da je ta akcija senatorja McCarthyja drzen napad in zanikanje pravilnosti Eisenhowerjeve politike, pa so pozvali Američane, ki se strinjajo z vlado, naj tudi začno pošiljati brzojavke Beli hiši.

Snoči se je pripetil v tej zvezi incident. Bela hiša je sporočila, da je prejela 500 brzojavk. Senator McCarthy pa je brž izjavil, da to število ni točno, marveč da je prispelo 4500 brzojavk. Ker naprave Bele hiše ne morejo sprejeti več kakor 150 brzojavk na uro, so jih do devetih večer sprejeli samo 1500. McCarthy je očitno navedel število brzojavk o katerih je že vnaprej vedel da bodo prispеле na naslov predsednika Eisenhowerja. To tolmačijo tu tako, da je McCarthy prek svojih kolovodij organiziral pošiljanje brzojavk Eisenhowerju. Republikanci iz neposredne Eisenhowerjeve okolice so obsodili ta McCar-

proti Jugoslaviji pa lahko primerjamo edinolet s poročili generala Eirija Varnostnemu svetu, v katerih je priporočal priključitev vsega STO k Italiji.

V pamfletu so podatki o etničnem sestavu Juljske krajine iz l. 1910, opremljeni s pripombo »bržkone pretrpano v prid jugoslovanskega prebivalstva«, kot verodostojne pa so prikazali podatke o italijanskem popisu prebivalstva. Pobude glede paktov, na temelju katerih so jugoslovanska ozemlja podelili Italiji, italijansko raznarodovalno politiko, fašistično okupacijo in borbo jugoslovanskih narodov so skrbno zamažali.

O fašistični okupaciji jugoslovanskih krajev je rečeno dobesedno tole: »Po razdelitvi Jugoslavije 1941 je vodil Slovenije in Dalmacije prišel pod italijansko upravo. S sklenitvijo premirja z Italijo so ti deli prešli pod nemško upravo.« Da so se tudi Jugoslavi borili, je mogoče zaslučiti edinolet iz odstavka, v katerem je rečeno: »Novozelandski so sprejeli 2. maja predajo nemški garnizije v Trstu, medtem ko so Jugoslavi v vrakali 30. aprila v vzhodna predmestja.«

Pamflet britanskega informacijskega urada v Delhiju s pretencioznim naslovom »Zgodovina Trsta«, lahko presodimo kot običajno dopolnilo italijanskih prizadevanj, da bi tukajšnjo javnost premotili. Če pa se vprašamo, zakaj britanski odgovorni krogi s takšno zamudo reagirajo na odmev sklepa zahodnih veleposlanstev v Indiji, potem se ne moremo znebiti vtisa, da tukajšnji javnosti ne žele pojasnjevati minulosti, marveč opravičevati raketne ukrepe v prihodnosti.

ZADNJA POROČILA

ISLAMSKA VERSKA SKUPNOST

na braniku ljudskih pridobitev in državnih meja

Beograd, 6. dec. (Tanjug). — Vrhovni vakufski zbor islamske verske skupnosti, ki je dva dni zasedal v Sarajevu, je ob zaključku poslal predsedniku republike maršalu Titu brzojavko, v kateri ugotavlja, da se je delo organov islamske verske skupnosti spričo razumevanja in pomoči našega državnega vodstva uspešno razvijalo. Vrhovni vakufski zbor pozdravlja zakon o pravnem položaju verskih skupnosti in obeta, da se bodo organi islamske skupnosti strogo ravnali po njegovih predpisih ter pobijali sleherno njihovo zlorabo.

Socialno zavarovanje uslužbenecov islamske verske skupnosti, kakršnega nikjer na svetu ni, je bilo z navdušenjem sprejeto. Nameščenci islamske skupnosti

se bodo pri svojem delu s toliko večjimi naporami zavzeli za udržitve pridobitev narodnoosvobodilne borbe in za socialistično izgradnjo domovine.

Islamska verska skupnost je trdno ob strani vseh naših narodov in državnega vodstva pri obrambi naših nacionalnih interesov nasproti naklepom imperialistov proti našim narodnim pravicam in državnim integritetam. Skupnost podpira in odobrava izjavo reis ul uleme Hadžija Ibrahima el Fejica o nesprejemljivem sklepu Angležev in Američanov z dne 8. oktobra. Islamska skupnost bo, privolila v sleherno žrtve, da se izpolni nje narodne pravice in da ostane neokrnjeno naše državno ozemlje, ki so se zanj v duhu bratstva in edinstva borili vsi naši narodi.

Tudi Vietnam za pogajanja na osnovi Ho Ši Minhovih ponudb

Saigon, 6. dec. (R.). Iz Pariza se je vrnila vietnamska delegacija, ki jo je vodil ministrski predsednik Vantan in je sodelovala na zasedanju sveta Francoske unije. Po prihodu je Vantan novinarjem izjavil, da so v Parizu razpravljali 1. o gospodarski uniji indokitskih dežel, 2. o načelih, po katerih naj bi se uredili politični odnosi med njimi.

O neslužbeni ponudbi Ho Ši Minha, da se začne pogajanja za premirje v Indokini pod pogojem, da se indokitskim deželam zagotovi neodvisnost, je Vantan dejal, da je bila velika napaka, ko bi se prezrla ta priložnost za mir v Indokini. Nemara bi se lahko na tej osnovi končala vojna, ki je prizadejala toliko škode indokitskim narodom in terjala tolike žrtve od Francije. Vendar, je dejal, ne gre, da bi slepo zaupali Ho Ši

Minhu in bi bilo treba še pred pričetkom pogajanj zahtevati garancije, da premirje ne bo izkoristil za reorganizacijo in okrepitev svojih orožnih sil, da bi potem v ustreznem trenutku pogajanja prekinil in vojno še intenzivneje nadaljeval. Francija in Vietnam morata biti pripravljena na vse možnosti in je zato za njuno nadaljnje sodelovanje tudi na vojaškem področju potreben skupen program.

Premiki italijanske vojske na naši meji

Pariz, 6. dec. (R.). Nocoj se je razširila vest, da so se pričele italijanske čete umikati z jugoslovanske meje. Pojavila se je v zvezi s premiki oddelkov divizije Ariete. Izkazalo pa se je, da so se nekateri oddelki te divizije premaknili le v smeri proti Tržiču, ne pa v notranjost dežele.

Nepomirljiva politika ameriških republikancev

Washington, 6. dec. (R.). Vodja republikanske parlamentarne skupine v senatu Knowland je danes izjavil novinarjem, da bi se ZDA ne smele v ničemer sporazumeti s SZ, dokler le-ta ne umakne svojih okupacijskih čet iz vzhodnoevropskih satelitskih dežel in se v teh državah ne izvedejo volitve brez sovjetske kontrole. Knowland je dejal, da so Sovjeti od leta 1935 dalje prekršili devet nenapadnih paktov in še celo vrsto drugih pogodb in da jim zaradi tega ni mogoče zaupati. Govoril je tudi o azijskih vprašanjih in napadel indijski ministrskega predsednika Nehruja. Svet napačno sodi, je dejal, če misli, da je Nehru upravičeno glasnik južnovzhodne Azije.

AVSTRIJSKA KRITIKA SOVJETSKJE POLITIKE

Dunaj, 6. dec. (AFP). Notranji minister Helmer je danes na nečem zborovanju kritiziral sovjetsko politiko, ki v nekaterih določenih vprašanjih popušta avstrijski vladi, a le iz taktičnih razlogov in z namenom, da bi se čim bolj zavlačevalo bistveno vprašanje avstrijske državne pogodbe. Francoske in angleške okupacijske sile so se umaknile iz Tirolske, Vorarlberga in iz Štajerske, sovjetske okupacijske sile pa še nadalje vztrajajo v vzhodni Avstriji.

SE DVA DNI NA BERMUDIH

Trije veliki za zaveso

Nemara so snoči zaključili razgovore o evropskih vprašanjih — Na vrstli sta Srednji in Daljni vzhod

Castle Harbour, 6. dec. (R.). Danes dopoldne (po srednjeevropskem času v prvih popoldanskih urah) so se zunanji ministri Anthony Eden, Foster Dulles in Georges Bidault tretjič sestali v okviru konference na Bermudih. Predsedoval je Eden. Po službenem komunikatu so se domala sporazumeli o odgovoru na zadnjo sovjetsko noto. O tem je bil že danes obveščen tudi zahodnonemški kancler Adenauer in sedaj čaka na njegove pripombe. Govorili so nadalje o evropski obrambni skupnosti.

Ob 17 (ob 22 po srednjeevropskem času) so se sestali Eisenhower, Churchill in Bidault. Tu je moral znova zastopati obolelega Daniela, katerega stanje se je dala poslabšalo in je pod stalnim nadzorom dveh zdravnikov. Na sestanku treh velikih sta bila tudi Eden in Dulles ter so zunanji ministri poročali o perspektivah za ratifikacijo pogodbe o evropski vojski.

Po sestanku zunanjih ministrov je bilo službeno objavljeno: Ministri so zaključili posvetovalna o skupnem odgovoru na sovjetsko noto in so v stiku s kanclerjem Adenauerjem. Njihov sestanek je trajal dve uri in pol.

Vsi dosedanja komunikate so bili tako kratki in ima 200 novinarjev, ki so zbrani na Bermudih, mnogo opravka, da zvedo kaj več, posebno še, odkar tukajšnjih diplomatskih krogih, kitajski in severnokorejski delegaciji predlagal, naj se korejska politična konferenca skliče čim prej. Hkrati ju bo obvestil, da Združeni narodi dokončno vztrajajo pri tem, da se SZ korejske politične konference ne udeležijo kot nevtralna država, marveč kvečjemu na strani Kitajcev in Severnih Korejcev.

je Eisenhower izrazil svoje nezadovoljstvo spričo nekaterih indokitskih, ki so ušle francoskim diplomatskim krogom na Bermudih.

Trije vidiki za obrambo zahodne Evrope

Glede odgovora na sovjetsko noto je bilo danes dokončno dosegeno soglasje v vseh točkah, razen v eni. Američanom in Angležem je na tem, da bi se berlinska konferenca sestala že v prvi polovici januarja. Francozi vztrajajo pri kasnejšem roku, ker računajo z novo vlado po predsedniških volitvah.

Medtem je snoči prišel na Bermude generalni tajnik Atlantskega pakta Ismay in je že danes kot opazovalec prisostvoval sestanku zunanjih ministrov, ko so govorili o evropski obrambni skupnosti. O njej so tudi poročali zvečer na sestanku treh velikih.

Zahodnoevropsko obrambo so na konferenci premotirali s treh vidikov: Po Dullesovem mnenju bi se utegnili ameriški efektivni v Evropi zmanjšati, pri čemer pa se ne bi oslabil njihova strategija in taktična moč. Reorganizirati bi se morale vojaške baze in rešiti vprašanje njihove preskrbe. In končno naj bi se k izmenjavi informacij o atomskem orožju pritegnili ves Atlantski pakt. Pri razpravi o zadnji točki sta sodelovala tudi oba strokovnjaka za atomsko orožje Charwell in Strauss.

Medtem se že zaključujejo zadnje priprave za razgovore o daljnovezhodnih vprašanjih. Kaže, da bo jutri, ko bodo pričeli govoriti o njih, prišle ostreje do izraza razlike med ameriškim in angleškimi konceptijami.

Azijska vprašanja

Jutri pridejo nemara do kraja na dnevi red vprašanja Srednjega Vzhoda; suški problem in palestinsko in iransko vprašanje. Pri razpravi bo sodeloval ameriški pomočnik zunanjega ministra Byrardo. Američani so za direktna pogajanja med Izraelom in Jordanijo, Angleži za nadaljnje posredovanje veseli. Kolikor odpor iranske opozicije ne bi preprečil obnove diplomatskih odnosov med Anglijo in Iranom, pa se utegne zgoditi, da bodo razpravo o petrolejskem sporu v Iranu sploh opustili.

Izvedlo se je, da bo konferenca jutri ali najkasneje v torek zaključena. Predsednik ZDA Eisenhower se bo vrnil v Washington jutri zvečer. Del ameriške delegacije pa bo ostal na Bermudih še do torka opoldne.

KOSARKA

DVE DOMAČI ZMAGI NA MEDNARODNEM TURNIRU V LJUBLJANI

Ljubljana, 6. decembra. Danes se je na Taboru pričel mednarodni košarkaški turnir, ki ga je priredil ASK za začetek svojega zimskega tekmovalnega sporeda.

V prvi tekmi, ki je bila od začetka do konca razburljiva in napeta, je bil zmagovalac odločen šele v zadnjih minutah. Mladi igralci Zvezdčarja, okrepjeni z bivšim državnim reprezentantom Amomom, so dosegli pomembno zmago nad zagrebščani »Mladostjo«.

Zvezničar: Dvořak 9, Amon 15, Kapelj 7, Čretinik 18, Perovšek 5, Redmle 6.

Mladost: Orlovčič 6, Blaskovič 11, Batalo 13, Tjardović 6, Brković 10, Spiljak 8, Tkalič 5.

Sodnika Breznik in Kavčič sta dovolila ostro igro.

V drugi tekmi današnjega sporeda je ASK visoko premagal francoske goste. Rapid iz Mentona se je predstavljal kot povprečno moštvo in se ni mogel uspešno upirati enemu najboljšim jugoslovanskim moštvom.

MIHALIČEV USPEH V BELGIJI

Pariz, 6. dec. (Tanjug). Franjo Mihalič je dosegel danes v Vespeleru pri Bruslju nov uspeh. V crosu na 7,7 km je zmagal in je prvo preteklo v 22 minutah in 36 sekundah.

KULturno obzorje

„Nova obzorja“ štev. 11

Enajsta številka »Novih obzorij« je v celoti nekoliko kvalitetnejša, zlasti, če jo primerjamo z zadnjima dvema zvezkoma (9. in 10.). Malo manj bledeča je to pot leposlovni del, medtem ko so kritika in zapiski bolj suhi kot običajno. Izhoda iz krize, v katero je revija zašla s fotošolnim letnikom, pa še zmeraj ni videti, kajti tudi ta zvezek ne predstavlja kako bistvene izjeme, ampak pomeni kvečjemu komaj opazno rdečico na obrazu bolnika. Maribor brez dvoma potrebuje svojo revijo in ima pogoje zanj, toda vsako prizadevanje v tej smeri bo rodilo neuspeh, dokler bodo uredniška merila tradicionalno provincialna in sodelavci profesorji, v značilnem pomenu, ki ga ima ta beseda v literaturi! Kulturno ozračje Maribora bo treba prozračiti — to je misel, ki se valjuje ob mnogih mariborskih kulturnih manifestacijah, tako tudi ob reviji »Nova obzorja«.

Poglejmo 11. številko. Po dokaj dolgem molku se oglašja pisatelj Rudolf Kresal z daljšim proznim tekstom »Spoznanje in odhod Petra Križmanca«. Obširneje bomo o delu spreporočili ob njegovem zaključku v naslednji številki, za zdaj omenimo samo, da spada med najboljše prozne prispevke v letošnjem letniku. Drugo prozo objavlja Dušan Mevlja in sicer »Jesenski pasteli«, v oblikovnem pogledu mešanico kozorije in resno zanimivo.

Pianist Peter Wallfisch

Peter Wallfisch je bil rojen l. 1924 v Wroclawu (Breslau) v Šleziji. Tu je tudi z desetimi leti začel študirati klavir. Leta 1938 so ga sprejeli kot najmlajšega študenta na konservatorij v Jeruzalemu. Zaradi svojih uspehov je dobil stipendijo za Palestinsko glasbeno akademijo, kjer je študiral od leta 1940 do 1944 ter prejel diplomu z odličnim uspehom kot koncertant in profesor. Njegov pedagog je bila dunajska pianistka Ida Rosen. Odslej je bil dve leti profesor na jeruzalemskem konservatoriju, od leta 1946 dalje pa je študiral v Parizu, kamor ga je povabila znamenita pianistka in pedagoginja Marguerite Long. Obiskoval je mojstrski razred za mednarodne pianiste-virtuozne. V dveh letih ga je dovršil z odličnim uspehom.

Peter Wallfisch je že v Izraelu nastopal kot koncertant in dobil Kestenbergovo nagrado. Njegov prvi nastop v Parizu pa je bil leta 1948. Zaradi uspeha

so ga takoj angažirali za solista pri simfoničnih koncertih in za solista Francoske radijske družbe, prav tako pa je posnel plošče. K njegovim uspehom na koncertih se pridružujejo tudi uspehi na mednarodnih tekmovanjih. Tako je dobil oktobra 1948 prvi »grand prix« na mednarodnem tekmovanju »Bela Bartók« v Budimpešti, prvo medaljo na tekmovanju v Scheveningenu (Nizozemska) 1951 nagrado tekmovanja »G. B. Viotti« v Vercliji, naslednje leto pa prvo nagrado na mednarodnem tekmovanju v Münchnu (na enakem tekmovanju, ki so ga priredile nemške radijske postaje, je letos dobil prvo nagrado v razredu violinistov tudi naš Igor Ozim).

Wallfisch je koncertiral v skoraj vseh evropskih državah, v Južni Ameriki in Izraelu. Igral je z znamenitimi orkestri in »svetovno znanimi dirigenti. Njegov repertoar obsega klavirsko glasbo vseh stilov. Kritike mu priznavajo neverjetno poudarjalno silo zlasti pri Bachovih, Beethovnovih, Brahmovih, Schumannovih, Bartókovih in Debussijevih delih. Njegov solistični koncert, ki bo v torek, 8. decembra, v Filharmoniji, naših poslušalcev gotovo ne bo razočaral. To jamči tudi mnenje Marguerite Long, ki je dejala, da Wallfisch ni le velik in tehnično dovršen pianist, temveč tudi občutljiv muzik in da mu bodo njegove zmoglosti prinesle sijajno pianistično kariero, ki jo je že z velikim uspehom začel.

Wallfisch je koncertiral v skoraj vseh evropskih državah, v Južni Ameriki in Izraelu. Igral je z znamenitimi orkestri in »svetovno znanimi dirigenti. Njegov repertoar obsega klavirsko glasbo vseh stilov. Kritike mu priznavajo neverjetno poudarjalno silo zlasti pri Bachovih, Beethovnovih, Brahmovih, Schumannovih, Bartókovih in Debussijevih delih. Njegov solistični koncert, ki bo v torek, 8. decembra, v Filharmoniji, naših poslušalcev gotovo ne bo razočaral. To jamči tudi mnenje Marguerite Long, ki je dejala, da Wallfisch ni le velik in tehnično dovršen pianist, temveč tudi občutljiv muzik in da mu bodo njegove zmoglosti prinesle sijajno pianistično kariero, ki jo je že z velikim uspehom začel.

Dramatik O'Neill umrl

Konec preteklega tedna je v Bostonu umrl za pljučnico eden izmed največjih ameriških dramatikov, Nobelov nagradjenec za leto 1936, Eugene O'Neill. Bil je že več let hudo bolan in hrom. Tako je v novembru poročala smrt dva Nobelova nagradjenca za književnost: dne 8. novembra Ivana Bunina, pred dnevi pa O'Neill.

Rodil se je 16. oktobra 1899 v New Yorku. Njegov oče, po poreklu Irec, je bil potujoči igralec, v tistih časih zlasti slovit po svojih interpretacijah Shakespeareovih likov. Mladi Eugene je potoval

z očetovo igralsko družino po Ameriki. Solal se je v raznih ameriških mestih, kamor je oče na njegovih turnejah zanesla pot.

Njegova mladost je bila silno burna. Zgodaj je opustil šolanje, odšel z doma ter se napotil z iskalec zlata v Honduras. Zlata ni dobil, pač pa si je nakopal tropsko malarijo. Ko je okreval, se je zaposlil kot ladijski kurjač. Tri leta je plul od enega južnega ameriškega pristanišča do drugega, prekriziral pa je tudi oceane. Zatem se je posvetil časnikarstvu, toda kmalu ga je sušica priklenila na posteljo.

S 24. leti je napisal prvo gledališko igro. Hkrati je obiskoval dramatski tečaj na Harvardski univerzi, ki ga je vodil tedaj znani prof. Baker. Ameriško gledališče in dramatika se v drugi polovici 19. stol. nista znala, kakor ostale umetnosti, osvoboditi hlapčevskega posnemanja evropskih vzorov ter nista ubrala lastne, izvirne poti. Zato so gledališčniki brez prave idejne jasnosti menjavali lokalne in evropske sileže, na odru so prevladovali Plutarhovi junaki in beneški patriciji, normanski vitezovi in španski pustolovci Skratka, to romantično razdobje ameriškega gledališča je pogrešalo samostojnosti, sodobna drama tika pa izvirnosti.

mišljene lirčne slike. Mevlja se je tukaj dobro ujel in črtica pomeni v njegovem osebnem razvoju napredek.

V esejističnem delu najdemo dva članka: Nadaljevanje »Pogovorov s pesnikom Gradnikom« — ki jih objavlja Marja Boršnik in so že daljša najdragocenejši prispevek v »Novih obzorjih« — prinaša pod naslovom »Med svobodo in nasiljem« oris pesnikovega življenja med prvo svetovno vojno. Prvi del to zanimive pravice bo zaključen v prihodnji številki. — Drugi sestavek, zgodovinsko, gospodarskega značaja je napisal Bogo Tepelj. V tehnični in dokumentirani razpravi nas seznanja avtor s »friziškim vprašanjem v luči gospodarstva«.

Deloma je v tej številki živahnejša tudi poezija. France Onič, ki ga v Obzorjih čedeče srečujemo in stoli nad običajnim povprečjem lirike v reviji, objavlja v tej številki zelo lepo pesem »Ob kino predstavi«. Oničeva pesem zadnjih let je resignirano umirjena in človeško topla, v izrazu ne zmeraj dovolj prožna in sveža. Zadnja ugotovitev za to pesem ne velja. Po dve pesmi so prispevali Jože Snoj, Marija Skorjanc in Marija Zaidaršič, po eno pa Asta Zaidaršič, Miha Klinar in Branko Rudolf. Opozoril bi na Marijo Skorjancovo, ki kaže doslej na lep razvoj in si lahko od nje še kaj ohetamo.

Med ocenami in zapiski najdemo še članke: James Cook: Potovanje okoli sveta (Stane Suhadolnik), Zagibova Knjiga o Čajkovskem (B. Boršnik), Apogonija mehiškega filma (Ludovik Oster), Mednarodni gledališki kongres in beleške o norveškem pisatelju Vasanu (P. Kosm).

Na videz vse lepo in prav, toda če poznamo duha »Novih obzorij«, bomo ugotovili, da se ni nič spremenilo in da sodeb, ki so bile že mnogokrat izrečene in zapisane, — odveč bi bilo ponavljanje — ostanejo še zmeraj veljavni, kljub temu, da je ta številka nekoliko zadovoljivejša od prejšnjih. Čas je, da spoznamo tudi pri »Novih obzorjih«, da revija ne more biti sama sebi namen, da morajo za njo stati ljudje, ki boščejo in imajo kaj povedati in da ni dovolj potiskati štiri tiskarske pole, jih opremiti s platnicami in poslati kot revijo v svet. Taka pošiljka nima ne smisla, ne perspektive.

Nixon v Pakistanu

Karači, 6. dec. (R.). Danes je prispel v Karači ameriški podpredsednik Nixon. Ob prihodu je novinarjem izjavil, da bo imel izčrpe in brezobvezne razgovore s pakistanskimi politikami o vprašanjih, ki se nanašajo na odnose med Pakistanom in ZDA. Vladi kakor tudi narodu je izrazil priznanje spričo njunega prizadevanja za neodvisnost dežele. Pakistanci se zavedajo nevarnosti nove kolonialne politike, ki jim grozi s severa in severovzhoda. ZDA odobravajo njihovo politiko obrambe proti slehernemu tujemu vplivu.

Pospešitev korejske konference

Seul, 6. dec. (R.). Vodji delegacije Združenih narodov na pripravljani konferenci v Pan Mun Jomu Arthur Deau, ki je imel te dni več razgovorov s Sing Man Rijem in južnokorejskim zunanjim ministrom, je uspelo pripraviti ju do privolitve v udeležbo nekaterih nevtralnih držav na korejski politični konferenci. Jutri bo, kakor napovedujejo v

ZDRUŽENA OPOZICIJA PROTI ZAHEDIJU

Petrolejski spor z Anglijo še zdaleč ne bo kmalu rešen

London, 6. dec. (R.). — Odpor Mahmuda Kašanija proti obnovi diplomatskih odnosov z Anglijo je zbudil v Londonu znatno pozornost. V diplomatskih krogih sodijo, da se je Zahedi oddolžil za zelo riskantno politiko. Nihče ni pričakoval tako nagle in odločne reakcije iranske opozicije. Splošno so sodili, da je Zahedijev režim nevtraliziral nacionalističnega verskega prvaka Kašanija. Dejansko pa so se stvari razvile drugače. Na Kašanijevo stran sta se postavila tudi vodja delavske stranke Bakaj in edini še nearetirani prvak Mosadikove nacionalne fronte Maki. Ko bi Zahedi postavil vprašanje obnove diplomatskih odnosov z Anglijo v medžlisu, bi bil verjetno poražen.

Zato tudi zastopnik angleške-

ga zunanega ministrstva danes ni hotel dati nikake izjave o bližnjih perspektivah za ureditev anglo-iranskega petrolejskega spora. Vendar se je iz pooblaščenih virov izvedelo, da je Anglija pripravljena začeti pogajanja, ko bodo Iranci sodili, da je za to nastopil ugoden čas. V vsakem primeru računajo, da bodo pogajanja težavna in da bodo dolgo trajala. Angleška vlada je pripravljena v načelu priznati nacionalizacijo iranskega petroleja, vendar se zlepa ne bo odrekla odškodnini anglo-iranski petrolejski družbi in novi vlogi te družbe pri prodaji proizvodov abadanskih rafinerij.

Demonstracije v Teheranu

Teheran, 6. dec. (R.). Na teheranskem bazaru je prišlo davi do demonstracij proti obnovi diplomatskih odnosov med Iranom in Anglijo. V smislu poziva Mahmuda Kašanija, da naj bo dan obnove diplomatskih odnosov žalni dan za ves iranski narod, so se demonstranti pojavili na bazaru s črnimi trakovi na ro-

kah. Vlada pa je takoj odredila intervencijo policije in je bilo 10 demonstrantov prijetih. Ostali so se razbežali.

STAVKOVNO GIBANJE V ITALIJI

Rim, 6. dec. (Reuter). Demokristjanska in informbirovska sindikalna zveza sta se sporazumeli, da proglasita 15. decembra enodnevno generalno stavko, da bi izsilili izpolnitev delavskih zahtev po višjih plačah.

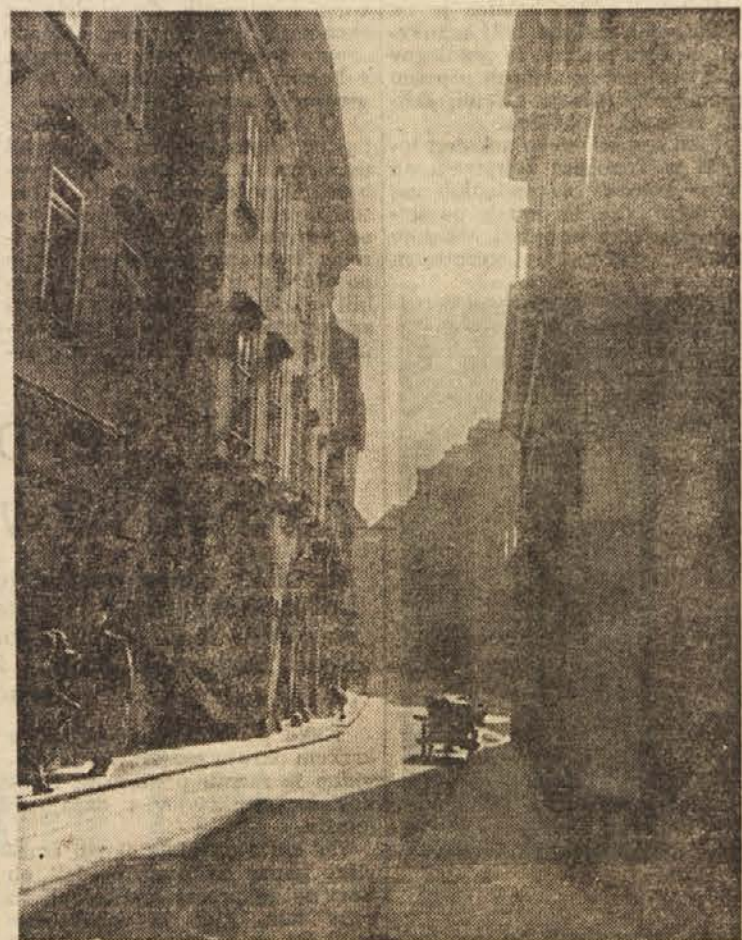
SPREHOD PO LJUBLJANI

Za lepšo podobo Ljubljane

Obsežna dela za zaščito kulturnih spomenikov

Prav gotovo smo v zadnjih dveh letih napravili v pogledu zaščite kulturnih spomenikov v Ljubljani več kot prej v celem desetletju. Bil pa je za to že skrajni čas, kajti od vojne je bilo spomeniško varstvo zelo zanemarjeno. To se masčuje sedaj, ko so za potrebna sredstva, ki bi jih lahko prihranili, če bi prejšnja leta v redu vzdrževali kulturne spomenike. Le malo sredstev ostane za investicije, ker porabijo večino sredstev vzdrževalna dela. Kljub temu so v zadnjem času napravili v Ljubljani že marsikaj. Obnova Jelovškovih fresk v gradu na Kodeljevem, Robbov vodnjak, Mislejev portal, rimski zid, ljubljanski grad, to so nekateri spomeniki, ki so jih obnovili oziroma začeli obnovljati. Letos se je Mestni muzej, ki vodi vsa dela v zvezi z zaščito kulturnih spomenikov v mestu, lotil obnove Križank in okolice. Ta dela so že obsežnejša in posegajo že v urbanistično podobo Ljubljane.

Mestni muzej ima za prihodnje leto še večje načrte. Ureditve nekaterih fasad bi bila na prvem mestu. Tako nameravajo obnoviti fasado z balkonom in portalom na Novyevi hiši na Starom trgu, fasado na hiši v Salendrovi ul. 6, ki sodi med najlepše baročne fasade v Ljubljani in fasado Koslerjeve hiše v Kardeljevi. Nadaljevali bodo tudi z obnavljanjem rimskega zidu in ljubljanskega gradu. V prihodnjem letu naj bi obnovili predvsem stolp in če bodo sredstva dopuščala, tudi trakt, ki leži pravokotno na glavni vhod. Tu bi odprli arkade in uredili dvorišče. Mestni muzej namerava nadaljevati tudi z urejanjem Navja. Vendar pa so ugotovili, da je to pokopališče težko vzdrževati brez stalnega čuvaja. Zato bodo prihodnje leto zgradili majhno hišico za čuvaja, ki bi dopolnila tudi

Motiv iz stare Ljubljane: Mestni trg

uredili tudi dvorišča, ki so danes samo šrambe za vso mogočo rotopotijo. Pri obnovah fasad bi bilo treba odstraniti tudi izločene omare trgovskih lokalov, ki povsem spreminjajo podobo stavb. Izločbe bi bilo namestiti v oknih pritrjenih prostorov. Seveda bi bilo pri tem treba odstraniti tudi neukusne napisne table. Z vsemi temi deli bi uredili higienske razmere v teh hišah stare Ljubljane, obenem bi pa stavbe napravili

spomeniško neoporečne in take, da bi tuje pritegnile. Danes pa je stari del Ljubljane, ki predstavlja veliko kulturno-zgodovinsko znamenitost našega mesta, tujskoprometno neizkoriščen.

Za vsa ta dela bodo seveda potrebna znatna denarna sredstva, ki pa še niso v celoti zagotovljena. Dela za zaščito kulturnih spomenikov sodijo vselej v pristojnost Sveta za prosveto. Toda, ker ta dela že pressegajo ožji okvir spomeniškega varstva in so zlasti tujskoprometno pomembna, bi bilo prav, da bi Mestni ljudski odbor in njega sveti prispevali večja sredstva za ta dela.

Nepravilnosti lovimo komaj za rep

Ugotovitve preiskave o nepravilnostih v Tovarni konzerv na Viču opozarjajo tudi na pomanjkljivosti sanitarne službe v Ljubljani

Ljubljana, 5. dec.

Preiskava o nepravilnostih v Tovarni konzerv na Viču, o kateri smo že pisali, se približuje koncu. Pri tem so ugotovili, da je tovarna res izigrala sanitarne predpise. Če pri gradnji tovarniške kladnice je bil direktor Miller izjavljal, da ga pri načrtih ne bodo nobeni doktori zadrževali, kar kaže, kako malo mu je bilo pri srcu zdravje potrošnika. Dva prašiča, ki sta se zadušila pri prevozu v Ljubljano, je sam zaklal in se hotel pri tem izogniti sanitarni inspekciji. Veterinarjem je povzročal stalne težave, ker ni hotel izročiti ogledeh potrdil o uvoženih zaklanih živalih, sanitarnih pomanjkljivosti v tovarni, na katere je bil opozorjen, pa zlepa ni hotel odpravljati. V podjetju so skrivaj krali tudi govejo živino. Miller je ukazal uslužbenecem, naj pokvarjeno salamo prekuhajo in jo znova predelajo. S tem pa niso bile uničene strupene snovi, ki so nastale pri razkrajanju. Poslovavnice so morale prodajati vseh tudi pokvarjeno, še zeleno telečje meso, ki so ga prodajali le za silo obrezali. Nakupovalec Rodeš, bivši privatni mesar, je v preiskavi povedal, da so vseh poletih prodajali tudi po 14 dni staro meso, nekateri prodajali pa so metal smrtnostrupene telečje glave v Ljubljano. Prodajali so ubogali ukaz, da morajo prodajati pokvarjeno meso, zato, ker so imeli plačo po prometu,

2 din pri kg. V salame so v tovarni tlačili tudi slabo očiščene svinjske glave, česar ne bi smeli. Miller je hodil tudi na sejne, nakupoval živino, da je dobil provizijo. Nakupovalec Rodeš po vojni je bil že kaznovan s 13 mesecem zapora zaradi črnoborzijskega je priznal, da je ob neki priliki kupil in zaklal bolnega prašiča, ki ga ni pregledal veterinar, poleg svojega dela v tovarni pa se je Rodeš ukvarjal s prekupevanjem plemenske živine, čeprav za to ni pooblaščen. Sklep, da se mora prodajati pokvarjeno meso, je sprejel celo upravni odbor podjetja.

Ta preiskava je dala nekatere zelo pomembne ugotovitve. Zaustravmo se najprej pri prodaji pokvarjenega mesa v poslovalnicah, ki se izgovarjajo, da so morale prodajati takšno meso, ker so vezane zpoli na svoje podjetje. Vsekakor bi torej kazalo stvar urediti tako, da bi poslovalnice lahko nabavljale meso in mesne izdelke pri kateremkoli, ne pa samo pri matičnem podjetju, kar bi ta podjetja ekonomsko prisililo, da bi nudila le kvaliteto blaga.

Nekatera dejstva kažejo, da se sanitarni službi kljub nilemu prizadevanju izmuzne izpod kontrole še marsikatera stvar. Nekateri uslužbenci v Tovarni mesnih izdelkov, ki so bili pred vojni privatni mesarji (na pr. Stefan Rodeš), posedujejo hišo in hlev, kamor pripeljejo za svoj račun

kupljeno živino, jo doma tudi skrivaj koljejo ter se na ta način izmaknejo veterinariskim očem. Meso potem zlahka prodajo v poslovalnicah, kjer jih v mnogih primerih pomagajo le žene, tako da vsa skrivnost ostane lena v družini. Takšni primeri najbrže niso udomačeni samo v viški tovarni mesnih izdelkov, ampak najbrže še v kakem sorodnem podjetju, pomenijo pa stalno nevarnost za ljudsko zdravje. Prav takšno nevarnost za zdravje Ljubljancem pa pomenijo tudi mesni izdelki, uvoženi v mesto (zlasti na živilski trg) z dežele, ker tega blaga v glavnem nihče ne nadzira.

Sanitarna služba je še vedno nekoliko okorna. Bakteriološki izvidi v laboratoriju trajajo toliko časa, da se precej blaga medtem že lahko prodajo. Tudi veterinarji ugotavljajo, da bi bilo treba sanitarno-veterinarsko službo reorganizirati oziroma izpolniti ter pripraditi praktično. Po njihovem mnenju bi bila ta služba učinkovitejša, če bi bakteriološke preiskave dejale le sumljivo blago, ne pa kakor zdaj, ko se bakteriološke preiskave vse od kraja, kar otežuje elastičnost in ekspektivnost protukrepov. Prav zaradi takšnih pomanjkljivosti zdravstvenih strokovnjaki lahko samo ugotavljajo, da Ljubljancem čedalje pogostje obolevajo na prebavilih, kar gre precej na račun pokvarjenih, zdravstveno neustreznih živil.

D. Z.

Glede sestave investicij ameriškega kapitala v tujini je na prvem mestu petrolejska industrija. Na investicije v to panogo odpade tretjina celotnih neposrednih ameriških investicij. Glavni del investicij na področju nafte odpade na leto po drugi svetovni vojni. Ameriški kapital kontrolira zdaj dobre tri četrtine svetovnega pridobivanja nafte zunaj ZDA. Velika Britanija, ki je bila pred vojno prva v pridobivanju nafte v deželah na Srednjem vzhodu, je zdaj prvenstvo dokončno izgubila. In njen sedanji položaj v petrolejski industriji sveta ni več stabilen, delno zaradi nacionalizacije v proizvajalnih deželah, delno pa zaradi nadaljevalne pritiska ameriškega kapitala. Na drugem mestu so investicije v predelovalni industriji, dalje v rudarstvu in metalurgiji, prometu itd. Večina investicij je plastrana v izkoriščanje surovinskih bogastev. Surovine so še zmeraj najprivlačnejše področje za ameriški kapital, le to razliko, da investiranje ni več elementarno, marveč da se drži smeri in okvirno ameriške zunanje politike.

Investicije ameriškega kapitala v petrolejsko industrijo cenijo zdaj na okoli 5 milijard dolarjev. Značilna je kakršna, da finanstrajo večino teh investicij po drugi svetovni vojni. Podjetja iz lastnih sredstev, kar je bilo med drugim omogočeno tudi z ameriško davčno politiko. Ta politika namreč omogoča monopolom nafte velike davke proste od 50% čistega dobička, po njihovi uvidevnosti, kar se tiče investicije ameriškega kapitala v Evropi, so osredotočene predvsem na avtomobilsko industrijo, dalje

nje potrebe in potrebe za prva naslednja leta in tako določijo, koliko novih zdravnikov (splošnih in specialnih) potrebujejo takoj in koliko v prihodnjih letih.

Naslednji korak je javni razpis, konkurz, ki naj bo obvezen. Ne pričakujemo, da se bodo že danes na vsak razpis oglasili reflektanti. Zato bo marsikdaj potrebno, da zavod (oziroma ljudski odbor) še pred razpisom stopi v stik z zdravniki, ki naj bi za razpis prišli v pošto. Kje jih dobiti?

V naših bolnicah je nekaj zdravnikov — večinoma so to specializanti, nekaj je tudi specialistov — ki ne bodo stalno ostali v bolnici (odnosno na kliniki), ker so nadstevili ali ker sami ne žele trajno ostati na sedanjem mestu. Specialiste je mogoče dobiti takoj, specializante pa seveda po končani specializaciji. S temi naj sklenejo okrajni pogodbo, da prevzamejo nase nadaljnje stroške njihove specializacije, če se specializanti obvežejo, da bodo po končani specializaciji določeno število let službovali na mestu, ki jim ga določi tisti okraj.

Enake pogodbe je mogoče skleniti z zdravniki na stažu. Tu imamo tri možnosti:

a) okraj (zavod) se obveže, da nosi stroške stažiranja, zdravnik-stažist se obveže, da bo po končanem stažu za določeno dobo opravljal pogojeno službo kot prakt. zdravnik na terenu;

b) enako pod a) z dodatkom, da stažist po končanem obveznem stažu (2 leti) ostane še eno do dve leti v dobro urejeni bolnici, preden odide na teren. Ta alternativa je mnogo boljše. Zaradi stalnega pomanjkanja smo do sedaj pošiljali na težavno terensko službo praktično premalo usposobljenih zdravnikov;

c) skleniti pogodbo, po kateri prevzame okraj (zavod) stroške za stažiranje in za specializacijo, zdravnik pa obveznost, da bo kot specialist opravljal pogodbeno določeno službo.

Nekaj primerov:

1. V okraju X sta potrebna še dva terenska zdravnik za splošno prakso. Okraj se sporazume z okrajnim zdravstvenim domom, da sklene pogodbo z dvema zdravnikoma na stažu odnoso na dva zdravnikoma, ki sta pravkar diplomirala in želita na staž. Zdravstveni dom sklene pogodbo s stažistom, ki ima veselje za določeno specialnost ali pa z zdravnikom, ki se v tej stroki še specializira, pa ne misli trajno ostati v zavodu, kjer opravlja specializacijo.

3. Tovarna ali drugo večje podjetje želi dobiti lastnega zdravnika. Tak obratni zdravnik je našim tovarnam zelo potreben in je še škoda, da jih imamo tako malo. Tovarna se sporazume s stažistom, še bolje z zdravnikom, ki je že doslej dokazal, da bo dober tovarniški zdravnik, da ga študenta vsa doba, ki mu je potrebna, da si pridobi manjkajoče znanje (v higienskem zavodu, v ambulanti za poklicne bolezni itd.).

4. Manjša bolnica želi urediti oddelek, ki ga doslej ni imela (za po-

rodnice, za očne bolezni ali podobno). Ker ve, da teh specialistov ni toliko, da bi mogla kjer koli dobiti prvovrstnega strokovnjaka, se pogodi s primernim zdravnikom, da ga bo štendirala ves čas specializacije, če bo nato služboval na njenem novem oddelku. Isto velja za bolnice, ki žele povečati dosedanje število lastnih specialistov.

Ze iz teh nekaj primerov sledi, da se bodo morali odslej za zdravnike pobrigati in za njihove usposobitve prispevati znaten del stroškov okrajni sami oziroma upravni odbori bolnic, zdravstvenih domov in drugih zdravstvenih institucij. Prav tako tudi podjetja za obratne zdravnike. Sledi še to, da se bodo tudi zdravniki od promocije dalje morali brigati, da bodo našli ustanovo (podjetje), ki jih bo hotela vzdrževati za čas staža, sekundariata ali specializacije. Stroške bo mogoče marsikdaj razdeliti med več okrajev (za specialiste) ali pa med okraj in bolnico, slednje zlasti za sekundarne zdravnike.

Ta način angažiranja zdravnikov nalaga sicer okrajem in njihovim zdravstvenim zavodom nove finančne obveznosti, vendar so te obveznosti relativno majhne v primerjavi s koristmi, ki se s tem nudijo. Teren, ki je doslej le z največjo težavo prišel do prepotrebni zdravnikov — marsikdaj je ostalo vse prizadevanje brezuspešno — bo dobil zdravnike, kakršne bo želel in kakor jih bo sam usposobil: čim boljše bo iskal in čim več strokovne izpopolnitve jim bo omogočil, tem večjo korist bo imel od njih.

dr. Tone Ravnikar.

Seja Sveta za zdravstvo

V ponedeljek popoldne bo seja Sveta za zdravstvo in socialno politiko MLO, na kateri bodo razpravljali o proračunu za prihodnje leto, o finančnem poročilu za letošnje tretje tromesečje, o zametnih prostorov otroške klinike in o nekaterih drugih problemih.

Razstava načrtov šol

Društvo inženirjev in tehnikov pripravlja skupaj s Svetom za kulturo in prosveto MLO Ljubljana večjo razstavo načrtov šolskih stavb. Na tej razstavi naj bi bili prikazani načrti že obstoječih šolskih zgradb, kakor tudi načrti novih šol, ki jih šele pripravljajo. Razstava naj bi prikazala dobre in slabe primere ureditve šolskih prostorov ter bi imela namen vzbuditi čimveč zanimanja za gradnjo novih ustreznih šolskih prostorov.

Zbornik Mestnega muzeja

Mestni muzej v Ljubljani pripravlja za prihodnje leto poseben zbornik, ki bo vseboval razprave s področja lokalne zgodovine, umetnosti mesta in ki bo namenjen tudi popularizaciji spomeniškega varstva v Ljubljani. Zato bo poseben del zbornika posvečen tudi ljubljanskim kulturnim spomenikom ter vprašanjem njih zaščite.

Kmetijska zadruga pomaga kmetom

Upravni odbor kmetijske zadruge v Grahovem dobro gospodari, saj letne dobičke uporablja za pospešitev gospodarstva. Z denarjem kupuje stroje in jih daje svojim članom v uporabo.

Kmetijska zadruga je dala iz gozdarskega fonda ter letnega prihranka nad 500.000 din za popravila gozdnih potov ter pogozditev goščav. Tako so sedaj gozdna pota urejena in na nekaterih relacijah sposobna za vsak prevoz. Za zboljšanje zaostalega gospodarstva na področju kmetijstva pa namerava prispevati 1.200.000 dinarjev.

V kratkem se bodo trgovina in drugi združni odseki preselili v nov zadržni dom. Tudi uprava

pošte se je vanj že preselila, ker je bila doslej v privatni hiši.

Te dni na področju cerkniške občine v grahovskem kotu tuberkulizirajo govejo živino in bodo morale vse tuberkulozne krave v zakol. Povsod, kjer so cepili, je veterinar dr. Gašperin predaval živinorejcem o škodljivosti goveje tuberkuloze. Kmetje so ga z zanimanjem poslušali ter želeli, da bi imeli več takih strokovnih predavanj.

Tovarna organskih barvil

iz Celju je pocenila svoje izdelke

Čeprav je ostala stopnja akumulacije ista, je Tovarna organskih barvil v Celju znižala s 1. decembrom cene nekaterim proizvodom za povprečno 15%. To ji je uspelo zaradi tega, ker je osvojila v dveh letih postopke za izdelavo organskih barvil ter zboljšala tehnološki proces. V zadnjem času je osvojila več novih postopkov in poslala na trg več novih proizvodov.

Zdaj pripravila novo barvilo »Tobacid krom črno« za barvanje volne.

Razen barvil proizvaja podjetje še stranske produkte, kemikalije za usnjarsko in tekstilno industrijo.

Letna konferenca

Zveze komunistov II. proletarske divizije

V II. proletarski diviziji je bila predinočnim letna konferenca Zveze komunistov, na kateri so poročali o stanju organizacije v tej enoti ter o zunanji in notranji politiki. Konferenca so se med drugim udeležili tovarniški generali polkovnik Peko Dapčević, načelnik generalštaba JLA: Milja Radovanović, član CK Zveze komunistov Srbije, in generalni major Radojica Nenezic.

MEDNARODNI GOSPODARSKI PREGLED

Investicije ameriškega kapitala po svetu

Ameriško ministristvo za trgovino je po desetih letih objavilo drugo poročilo o neposrednih ameriških investicijah v tujini po stanju ob koncu leta 1950. Takrat so znašale celotne neposredne investicije ameriškega kapitala v tujini 11,7 milijard dolarjev, zdaj pa znašajo kakih 15 milijard. Polovica tega denarja je bila investirana po drugi svetovni vojni, kar kaže na naraščanje tempa tujih investicij v tem obdobju. ZDA so postale največji investitor na svetu. To kaže tudi na naraščanje odvisnosti ameriškega kapitalizma po drugi svetovni vojni od izvoza kapitala.

Z gledišč zemljepisne razdelitve neposrednih ameriških investicij so na prvem mestu dežele Latinske Amerike, na drugem pa Kanada. Na dežele ameriškega kontinenta odpade nad 70% vseh neposrednih investicij. Ameriški kapital je težil za investicijami na to področje že po prvi svetovni vojni, še bolj pa po drugi. Od takrat je Kanada najprivlačnejše področje za investicije ameriškega kapitala. Zato je v poročilu poudarjeno, da vidita ameriška trgovina in industrija v kanadskem trgu možnost, da razširita in skupni jezik (vsekakor na prvem mestu profit) omogočata

tudi manjšim podjetjem, da ustanavljajo podružnice itd. Do druge svetovne vojne je imela največ investicij v Kanadi velika Britanija, zdaj pa je na drugem mestu, daleč za ZDA. Na neposrednih investicijah ameriškega kapitala odpada na leto po drugi svetovni vojni, Ameriški kapital kontrolira zdaj dobre tri četrtine svetovnega pridobivanja nafte zunaj ZDA. Velika Britanija, ki je bila pred vojno prva v pridobivanju nafte v deželah na Srednjem vzhodu, je zdaj prvenstvo dokončno izgubila. In njen sedanji položaj v petrolejski industriji sveta ni več stabilen, delno zaradi nacionalizacije v proizvajalnih deželah, delno pa zaradi nadaljevalne pritiska ameriškega kapitala. Na drugem mestu so investicije v predelovalni industriji, dalje v rudarstvu in metalurgiji, prometu itd. Večina investicij je plastrana v izkoriščanje surovinskih bogastev. Surovine so še zmeraj najprivlačnejše področje za ameriški kapital, le to razliko, da investiranje ni več elementarno, marveč da se drži smeri in okvirno ameriške zunanje politike.

Investicije ameriškega kapitala v petrolejsko industrijo cenijo zdaj na okoli 5 milijard dolarjev. Značilna je kakršna, da finanstrajo večino teh investicij po drugi svetovni vojni. Podjetja iz lastnih sredstev, kar je bilo med drugim omogočeno tudi z ameriško davčno politiko. Ta politika namreč omogoča monopolom nafte velike davke proste od 50% čistega dobička, po njihovi uvidevnosti, kar se tiče investicije ameriškega kapitala v Evropi, so osredotočene predvsem na avtomobilsko industrijo, dalje

žiliče je prešlo po drugi svetovni vojni na Veliko Britanijo. Tam so se investicije ameriškega kapitala v tem obdobju povečale od 518,8 na 847 milijonov dolarjev. Vtem ko je leta 1943 v evropskih investicijah ameriškega kapitala odpada na Veliko Britanijo tretjina, odpade zdaj že polovica. To spreminjamo je treba razumeti tudi kot gmočno podlago spremembe povojne ameriške zunanje politike.

Prav tako so nekoliko narasle tudi investicije ameriškega kapitala v Franciji, in sicer od 167,4 na 217,1 milijon dolarjev. Nasprotno pa so se v Nemčiji zelo sketile, in sicer od 512,8 na 204,3 milijone dolarjev. Glede Nemčije so se po letu 1950 številke znatno spremenile in se še zmeraj spreminjajo. Vse kaže, da bo Nemčija — ko bodo objavljali novi podatki — poleg Velike Britanije, drugo, če že ne prvo investicijsko področje ameriškega kapitala v Evropi. Med deželami ostalega sveta odpade največ investicij ameriškega kapitala tako po obsegu kakor tudi po težnji gibanja na področja Srednjega vzhoda, afriške dežele in na Japonsko. Izvoz ameriškega kapitala zlasti v afriške dežele in na Japonsko je zadnje čase čedalje večji.

XXI. SEJA OBEH ZBOROV MESTNEGA LJUDSKEGA ODBORA MARIBOR

Predlogi, ki naj zboljšajo stanje v Mestni plinarni in zobozdravstvu

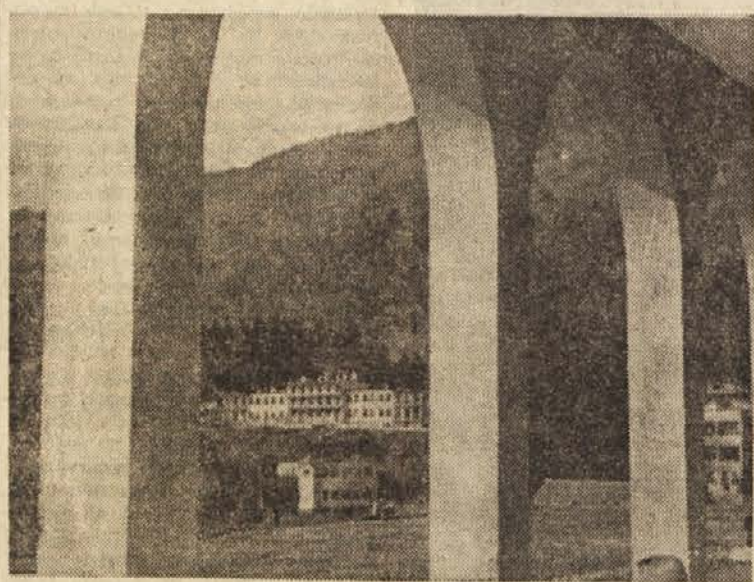
Mestni plinarni je bila odobrena predlagana vsota investicij 72 milijonov din za zagotovitev tekoče proizvodnje. — Zobozdravstvena služba je doživela upravičeno kritiko. Sprejeti so bili sklepi za njeno izboljšanje. — Predlog za znižanje akumulacijske stopnje za leto 1953

Maribor, 5. decembra. Včeraj popoldne sta zasedala oba zbora. Na dnevnem redu je bilo med drugim vprašanje: problematika mestne plinarne, zobozdravstvo v Mariboru, reorganizacija mestne klavnice in poročila komisij. Posebno živahna je bila razprava o problematiki plinarne in zobozdravstva. Ze pred tedni smo pisali o slabem stanju mestne plinarne. V uvodnem referatu, ki ga je imel tovariš Stane Rebernak, predsednik sveta za komunalne zadeve, je bilo prikazano stvarno stanje. Treba se je bilo odločiti za dva predloga: odobriti investicijska sredstva za zagotovitev tekoče proizvodnje v višini 72 milijonov dinarjev, ali pa misliti na gradnjo nove plinarne, ki bi bila zgrajena v nekaj letih. Za začetek je bila predlagana vsota 5 milijonov dinarjev, ki naj bi služila predvsem v študijske namene. Za prvi predlog se je kmalu zedinila večina sodelujočih v razpravi, več različnih mnenj pa je bilo glede drugega predloga. Tu so načeli vprašanje, če je sploh potrebno graditi novo plinarno za Maribor. Govorili so o tem, da bi v bodočnosti napeljali daljnovode za zemeljski plin iz Lendave, ker bi bilo to, po njihovem, pametnejše in ceneje. Drugi so zopet temu ugovarjali, navajajoč pri tem stvarne pogoje. To bi po njihovem mnogo več stalo in je sedaj prav zaradi tega težko ostvarljivo. Končni sklep je bil odobriti vsoto 5 milijonov za študijske namene. Ta denar naj bi služil v bodočem

letu predvsem zato, da bi pregledali vse možnosti: ali graditi novo plinarno ali pa rešiti to vprašanje na kak drug način (napeljava daljnovodov iz Lendave, Velenja). O zobozdravstvu je podal uvodni referat dr. Brezovar. Prikazal je sedanje stanje, ki jasno govori, da je mnogo premalo zobozdravstvenih delavcev v Mariboru. Govoril pa je tudi o nepravilnostih v zobozdravstveni službi. Mnogi zobozdravstveni delavci svoje naloge ne jemljejo dovolj resno. Tu se posebno kaže slab odnos do pacientov, malomarno opravljanje dela, opravljanje privatne prakse na račun dela v ambulanti, da ne govorimo o nediscipliniranosti pri delu, ki se začne z zamujanjem službe, itd. Doma je nekdo napravil 20 mostičkov v enem mesecu, v službi, kjer je plačan, pa samo 5. Da ne govorimo o raznih protekcijah in brezdušnem odnosu do nekaterih pacientov. Ena izmed teh uslužbenk je izjavila: »Kako tem ljudem smrdi iz ust.« S tem je jasno pokazala, kako gleda na naše delovne ljudi. Vsi, ki so sodelovali v razpravi, so ostro obsodili tako stanje v zobozdravstveni službi v Mariboru in še posebej take pogoje. Sprejet je bil sklep o decentralizaciji zobnih ambulant. Te naj prevzamejo posamezna podjetja, obenem pa bi v te ambulate hodili tudi tisti, ki stanujejo v bližini. Privatna praksa naj bo nagrada za dobro delo v socialistični praksi. Kdor bo še

naprej malomarno opravljal svoje delo v ambulanti, naj bi mu odvzeli privatno prakso. Okrepiti je treba družbeno kontrolo v vseh ambulantah. Uvedli naj bi inšpektorje, ki bodo kontrolirali delo. Kdor bi v bodoče še malomarno in škodljivo opravljal delo, naj bi mu odvzeli pravico do opravljanja poklica.

Zatem je bilo sklenjeno, da postane mestna klavnica prora-

Topolšica

čunska higiensko-sanitarna ustanova. Svoje obrate bo dajala proti odškodnini posameznim podjetjem na razpolago za klanje. Njeno pa bo ostalo nadzorovanje. Pri zadnji točki, ko so odborniki precej časa razpravljali o likvidaciji podjetja »Ciciban«. Končno so se odločili, naj o tem ponovno razpravlja Svet za gospodarstvo v dogovoru s podjetjem. Nato so prebrali predlog kot utemeljitev za znižanje stopnje akumulacije v višini 2 milijard dinarjev za l. 1953 za mesto Maribor, ki je bil poslan Izvršnemu svetu LRS.

Dne 3. decembra sta Zdrženja kotlerjev in avtomatizacij LRS in podružnica Novo mesto priredila s potujočim kinematografom v Domu JLA filmsko predstavo »O cestnem prometu«.

Kolektiv je treba vprašati tudi za mnenje ne le obveščati ga o sklepih

V Bolnici za tuberkulozne v Topolšici se uveljavlja samoupravljanje

Pred dnevi je bil v Bolnici za tuberkulozo sestanek delovnega kolektiva, ki ga je vodil upravni odbor bolnice.

Upravni odbor bolnice je na svojih sejah čedalje bolj ugotavljal, da brez mnenja in predlogov kolektiva ne bo mogel uspešno gospodariti, zato je sklenil, sklicati sestanek kolektiva.

Pred sestankom so nekateri tovariši iz Topolšice zatrjevali, da njihov kolektiv na sestankih ne razpravlja, da mu je pa treba kljub temu povedati nekatere stvari v zvezi s sklepi upravnega

nja, so ta predlog zavrnili, češ dokler imamo sredstva, ki jih predvidevamo za event, razdelitev med kolektiv, ne moremo govoriti o odpustih. Če ni dela na ekonomiji, jih je treba začasno drugje zaposliti, dela ne manjka v bolnici. Delovni kolektiv je ta predlog z navdušenjem sprejel.

O teh milijonih »prihrank« pa ne moremo reči, da je bil ustvarjen s pametnim varčevanjem. Presežek nad izdatki je nastal zaradi tega, ker dejanska stanje dnevnega oskrbnina 592 din oziroma še manj, zaračunajo pa jo po 670 din. S to nerealno ceno so bili oskudniki predvsem zavodi za socialno zavarovanje in okrajni ljudski odbori, ki so kot glav-

ni plačniki plačevali oskrbnino znatno dražje. Upravni odbor mora odločiti, kako bo ta presežna sredstva uporabil. Edino utemeljeno je, da se ta sredstva uporabijo v namen, za katerega so namenjena: za zboljšanje zdravstvene službe in načina zdravljenja.

Prav tako je treba tudi rešiti vprašanje nagrajevanja delavcev, zlasti kvalificiranih (šofer ima urno plačo 28,50 din), ki so preslabo plačani za svoje delo.

Vsi ti problemi, ki jih je bil sestanku načel kolektiv, dovolj jasno povedo, kako je treba njelej vprašati za mnenje celoten kolektiv. B.V.

Ni še prepozno zavreti sovražniku pot

Ameriški kapar neusmiljeno pustoši po sadovnjakih krškega okraja. — Nekatere zadrage pa tudi kmetje so zaradi tega premalo zaskrbljeni. — Le dobra polovica zadrug je poslala ljudi na tečaj za sadjarske pomočnike

Kako pomembno vlogo ima v krškem okraju sadjarstvo, je razvidno iz raznih predavanj, član-kov ter seminarjev v okrajnem merilu.

Ves krški okraj je okužil ameriški kapar in prav predeli ob Savi so že precej opustošeni. In prav tam, kjer je opustošenje največje, so kmetijske zadrage in posamezni kmetje vrgli puške v koruzo. Mislili, da mi prizadete krajevne zadrage, ki se ne čutijo odgovorne pred svojimi člani, ne bodo zamerile, če jih pošljemo v javnost, to je izven meja okraja Krško, to so: KZ Čatež, Krška vas, Videm, Brežice, Artiče, Krško, Tržišče, Globoko, Senovo in Telče.

So pa v krškem okraju tudi izjeme, ki so pa v večini in jih lahko označimo za napredne in prizadevne, vsaj glede napredka kmetijstva na vasi. Torej prav te napredne krajevne zadrage in napredni kmetje se pripravljajo na borbo proti ameriškem ka-

parju. V letošnji zimski kampanji hočejo dokazati, da še ni prepozno zavreti pot sovražniku številka 1.

Da bi bil uspeh zimske kampanje, ki obsega čiščenje, gnojenje in škropljenje sadnega drevja, tem večji, sta organizirali okrajna združena zveza Krško in terenska postaja za sadjarstvo in vinogradništvo pri OLO Krško 14-dnevni tečaj za sadjarske pomočnike.

Od 36 kmetijskih zadrug, kolikor jih je v krškem okraju, se jih je odzvalo vabilu le 22, ki so poslale na tečaj po enega tovariša.

Na tečaju so bila v dopoldanskem urah predavanja iz sadjarstva s poudarkom na predstojnih nalogah, kot so čiščenje, gnojenje in škropljenje sadnega drevja in organizacija dela na terenu. V popoldanskem urah pa so delali v dveh bližnjih sadovnjakih, ju očistili, pognojili ter poškropili.

Fantje so se najbolj zanimali za motorno škroplilnico, s katero so škropili škoda, da je predraga, stane 210.000 dinarjev, kar je za krajevne zadrage vsekakor preveč.

Tečajniki so šli zadnji dan še na izlet na Milinarjev breg pri Zagrebu, kjer so si ogledali poskusne in vzorne sadovnjake. Omeniti je vredno še to, da so vsi tečajniki naročili strokovno mesečno revijo »Sadjarstvo, vinarstvo in vrtnarstvo«.

Skupno z okrajno združeno zvezo Krško in OLO Krško bodo ti tečajniki širili znanje in pomagali reševati marsikje že obupen položaj v gospodarstvu.

Mile Pleterski

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli Rudolf Petrič, star 33 let, Jože Leban, star 51 let, doma iz vasi Turnovo, v Clevelandu rojeni Andrej Kranjc, star 41 let, Anton Klun, star 53 let, doma iz vasi Bukovca na Dolenskem, Ivanka Drobnjak, stara 71 let, doma iz Senčurja pri Kranju, Franc Milhač, star 63 let, doma iz Martinje vasi, Miroljub Meden, star 47 let, doma iz Cerkenov, Martin Bradja, star 78 let, doma iz vasi Kute in Jože Pinaulič, star 57 let, doma iz vasi Planine.

Okrajni zbor in zbor proizvajalcev okrajnega LO Maribor-okolica sta zasedala

Maribor, 5. decembra. Včeraj popoldne se je začelo zasedanje okrajnega zbora in zbora proizvajalcev. Tokrat je stari zbor prvič zasedal skupno z novouvoljenim zborom proizvajalcev. Predsednik ljudskega odbora tovariš Skof je imel izrpen referat o delu okrajnega ljudskega odbora. Govoril je o delu posameznih svetov, o njihovem premahnem poznavanju celotne problematike ljudskega odbora, o premahnih medsebojnih povezavah itd. Uvodoma je govoril o uspehih, ki so jih dosegli pri odpravljanju raznih birokratskih pojavov v organih ljudske oblasti. Govoril je o potrebi povečanja delovnih mest v nekaterih področjih dela okrajnega ljudskega odbora. To je potrebno storiti posebno na področju inšpekcije. V novih svetih bodo zastopani tudi predstavniki družbenih organizacij.

V razpravi je sodelovalo mno-

go odbornikov, ki so govorili med drugim tudi o delu občinskih odborov. Posebno živahna je bila razprava o dokončnem proračunu za leto 1953.

Na seji je bil prisoten tudi član Izvršnega sveta LRS tovariš Janez Hribar, ki je posebno poudaril, da je bilo iz besed nekaterih odbornikov preveč čutili zastopanje lokalnih koristi. Skrbeti pa morajo za celoten okraj.

Preveč poškodovancev in druge težave mariborskega zdravstva

Z redne skupščine Zavoda za socialno zavarovanje v Mariboru

Maribor, 6. decembra. Današnja skupščina Zavoda za socialno zavarovanje za mesto in okraj Maribor je bila predvsem posvečena temeljitemu obravnavanju stanja zdravstvene službe.

Izbrpno poročilo je podal dr. Maks Pohar, predsednik Sveta za zdravstvo in socialno politiko MLO Maribora. Dlje se je zadržal pri družbenem upravljanju zdravstvenih ustanov. Potem je govoril o stanju v splošni bolnišnici v Mariboru, o polikliniki in o ambulantah. Poudaril je, da je število poškodovancev in bolniških dni zelo veliko, kar pred-

stavlja ogromno denarno in časovno izgubo. Z večjo pazljivostjo bi se dalo to dokaj zboljšati.

V zdravstveni službi močno primanjkuje srednjega medicinskega kadra. En zdravnik bi moral imeti tri medicinske sestre, je dejal dr. Pohar, v Mariboru pa imata dva zdravnika eno sestro. Govoril je tudi o kopališko-klimatskem zdravljenju in o tem, kako zavarovanci izkoriščajo zdravila. Pri tem je ugotovil, da zdravniki predpisujejo čez mero zdravil. Po dokaj živahni razpravi so prisotni sklenili marsikaj, kar bo zboljšalo stanje Zavoda za socialno zavarovanje.

76

Srbija pa je bila za nas, daleč sama od sebe, obmolnila. Nam so jo bili zaprli Nemci, ki s ojo čuvali bolj kakor karkoli, vsa se je bila zavila v mračni mol, mučen in grozeč. Kakor razpeta je stala pod tujčevimi in izdajalčevimi nogami. Tvoja domovina, tvoja zemlja, po kateri je še včeraj kila in plala moč, vsak prizvok bojne klica — pretrgan iz dalje ni bilo slišati — je vedril čela, čedalje glasnejša in drzejša je bila povest o narodu, svojem rodnomu narodu, ki je znal tolikokrat ko en mož dvigniti vstajo in ki bo znal tudi tokrat to storiti. Ljudje iz Srbije niti vedeli niso, kako prekaljeni so borci, ki so odšli, kolikokrat so znali biti žalostni in razžaljeni otroci, koliko nemirnih trenutkov so preživeli v dvomih.

Največje zlo so bili izdajalci. Našo domovino, tako uporniško in čisto, so blatili z najsmratnejšim izdajalstvom in hlapčevanjem Nemcem. Vsak narod je imel izdajalce in zločince, toda vsak svobodoljubni borec vsakega naroda domače izdajalce najbolj sovražil. Tako tudi mora biti, to je tudi boj vseh naših narodov prekolalo v pravi in dosledni boj. Toda srbski borec je lahko videl in je tudi videl marsikaj, česar iz svoje dežele ni mogel videti, še globlje je spoznal vso težo in korenine izdajalstva, še bolj kakor drugi je čutil svojo dolžnost, še bolj se je zavedal, koliko mora storiti, da se bo njegova domovina otresla nezasu-

ženih očitkov o vseh prejšnjih tujih zločinih, da se bo maščevala krivcem za trpljenje Srbov iz drugih krajev, nedolžnih Srbov, ki so se jim maščevali izdajalci hrvatskega naroda. Srbski borec se je moral zavedati, da je njegova dolžnost, da maščuje nedolžno prelikto kri na bregovih Drine, da se mašuje za populjene lase žensk na Livanjskem polju. Mračna in zamotana minulosť se je bila razprostrela in zameglila mlademu, preprostem in čistemu borcu svetlo pot. Moral je znova vzljubiti svojo domovino z ljubeznijo, ki jo je zaslužila. Mnogi možiki in ženske v Srbiji niso vedeli in morda se še zdaj dovolj ne zavedajo, kako so borci srbskih proletarskih brigad bili to bitko zanje, za Srbijo, in kako so z maščevalno puško vračali svoji domovini ljubezen drugih narodov.

Bolest so nehoti povzročali tudi tisti, ki so hoteli nuditi samo radost. Kadarkoli smo videli Krajšnice v belih, lepih srajcah, kako ovijajo trde roke okrog ranjenčev, kadarkoli smo videli koščeno Črnogorko v črni obleki, kako žene pred seboj zadnje živince, da ga na bregu razdeli z vojsko, kadar smo videli Hrvatice, kako skupaj s Srbkinjami obnavljajo požgane hiše, je daljni spomin na Srbijo, ki se ni oglašala, kalil to radost. Da pohitimo v Srbijo! Je govoril tedaj srbski borec, nemiren spricho dvomov, v pričakovanju, da bi videl, se prepričal, se pohvalil s sprejemom, ki ga bo njegova mati pripravila utrujenemu borcu. Kaj bomo tam našli, kako je ljudstvo vse to pretrpelo? Ali se je kaj spreminilo, ali zna biti spet tako veličastna, kakor je bila v prvih dneh vstaje? Iz Puste Reke, s Kosmaja, iz Sumadije so prišle ugodne vesti.

Čudna mrzlica, nestrpnost in nemir so me prešinjali ob misli na vrnitev, na to prvo srečanje. Vrnila naj bi se pravica do lju-

bezni in hrepenenja po domovini, vrniti naj bi se popoln mir in radost, da bom lahko znova vedro sprejela in vrnila šalo tovarišju iz Črne gore, da ne govorimo o splošnem pomenu in boju v Srbiji.

Borec, ki zna v ognju bitke izračunati vse možnosti in težave uspeha, nič manj ne sovraži sovražnika in nič manj ne ljubi svobode. Morda mu prav ta najgloblja mrznja in velika ljubezen dajeta tisto hladno gibčnost, tisto moč. Drugače ne bi mogli misliti niti o hladni preračunljivosti, ki je, ko smo se vračali, na videz zamenjala naš zanos in za trenutek omogočila, da smo na razdalje obstali, bolje videli, bolje slišali, da bi se enkrat za vselej utrdila ljubezen. Ta vojna je tistim, ki so v njej aktivno sodelovali, dala moč in sposobnost, da je treba tudi tisto najdražje, celo če gre za domovino in narod, ceniti po dejanjih, storjenih za svobodo in blaginjo tega sveta. Tako se ljubezen tudi čisti vsega neresničnega in neodkritosrčnega.

Nekje, v neki vasi, je kmet po našem prihodu imenoval našo vojsko — »vaša vojska«. Ponekod so visele še stare slike, ko da se v teh treh letih ni nič zgodilo. To so mi pripovedovali tovariši. Ali je med našim ljudstvom mnogo ljudi, ki ne čutijo te velike dobe za našo skupno domovino? Ali so v hlapčevanju okameneli in ali so utrujeni kakor po prestani hudi nesreči, po kateri se človek boji slehernega novega dogodka?

Radost je za trenutek ugasnila in prevzelo me je čudno nemirno hrepenenje, ko da je najmanjša malenkost največje zlo. Po zbeganih in mračnih ljudeh še enkrat vidim, kakšen bi bil svet pod fašizmom, ko je po treh letih fašistične okupacije ostalo toliko gub in toliko usedline na dobrih in bistroumni ljudeh.

ZADNJE KOLO JESENSKEGA PRVENSTVA

Partizan in Zagreb jesenska prvaka

Enajstotica »Partizana« zasluženo osvojila jesensko prvenstvo — »Dinamo« še ne ve, če bo drugi — »Hajduka« lahko prehiti »Crveno zvezdo« — »Vojvodina« najboljša moštvo — Presenečenje prvenstva »Proleter« — »Lokomotiva«, »Rabotnički«, »Odrad« v nevarni coni

Jesenski del nogometnega prvenstva Jugoslavije je bil z večeršnjim XIII. kolom zaključen. Ostala je samo še tekma Hajduk - Spartak.

Partizan je z visoko in prebrčljivo zmago nad Crveno zvezdo postal jesenski prvak. To tudi v resnici zasluži, ker je trenutno dejansko najboljši. S svojo formo in igri v XIII. kolih je Partizan dokazal, da ima takšne igralce, s katerimi lahko vedno računa na eno izmed najvišjih mest. Zlasti v zadnjem času je Partizan pokazal odlične igre, na večeršnjih tekmah pa je igral, kot pristojni prvaku.

Dinamo je drugi, čeprav to še ni dokončno, ker ga bo Hajduk gotovo dosegel v točkah, vendar bo imel slabšo razliko golov. Zagrebčani so bili od začetka prvenstva v solidni formi in stalno v skupini kandidatov za prvo mesto.

Crvena zvezda je trenutno tretja. Toda Hajduk ima priliko, da jo prekositi, ker domnevamo, da bo v Splitu premagal

Spartaka. Glede na svojo igro na jesenskem prvenstvu je lahko Crvena zvezda s četrtem mestom povsem zadovoljna. Večerašnja tekma v Novem Sadu je bila za Hajduka odločilna. Če bi zmagal, bi bil prav gotovo prvak. Tako pa mu je poraz proti Vojvodini to možnost odvzel.

Razen Partizana je bila Vojvodina, kar lahko trdimo, najboljša moštvo na prvenstvu. Njene igre so bile vedno na ravni resnega kandidata za eno izmed prvih mest. To moštvo, sestavljeno iz mladih igralcev, sodi nedvomno v vrsto najboljših naših ekip.

Spartak, Proleter, BSK, Vardar, Sarajevo in Radnički tvorijo sredino lestvice. Subotičani so se predstavili kot moštvo, katerega vrednost je na meji med najboljšimi in srednjimi. Novi ligaš Proleter je prekosil pričakovanja. Za seboj je pustil nekaj renomiranih moštev.

Zmagovalec pokalnega tekmovanja ni imel mnogo sreče v je-

senskem prvenstvu. Osvojil je manj kot 50 odstotkov točk. Vardar in Sarajevo sta igrala v spremenljivi formi. Radnički pa je potrošil mnogo sil na začetku.

Izmed starih ligašev je najmanj uspešna Lokomotiva, ki je skupaj z Rabotničkim in Odradem v nevarni coni. Ljubljanačani se niso mogli uspešno boriti z najboljšimi, čeprav so bili na vseh tekmah borben in požrtvovalen kolektiv.

Prvenstvo bodo nadaljevali že prihodnje nedelje.

Tudi v drugi ligi so zaključili jesensko prvenstvo. Prvak je Zagreb in sicer pretežno zaradi uspehov v zadnjih kolih. Ogrožena sta ga edino Mačva in Velež. Velež je spričo večerašnjega hudga poraza proti Braniku zdrknil na tretje mesto.

Vsekakor največje presenečenje v drugi ligi je napravil Lovćen, saj je boljši od drugega predstavnika Črne Gore, Budućnosti, ki je bil bivši član prve lige. Preseneča slab plasman krševskega Napredka.

Zeković

LESTVICA	JESENSKEGA PRVENSTVA	DELA
Partizan	13 10 1 2	47:18 21
Dinamo	13 9 2 2	29:11 19
Crvena zvezda	13 8 3 2	23:14 19
Vojvodina	13 8 2 3	38:20 18
Hajduk	12 9 0 3	24:15 18
Spartak	12 7 1 4	27:21 15
Proleter	13 3 6 4	17:25 12
BSK	13 4 3 6	23:23 11
Vardar	13 3 4 6	19:19 10
Sarajevo	13 4 2 7	19:19 10
Radnički	13 3 3 7	16:23 9
Lokomotiva	13 1 4 8	16:24 6
Rabotnički	13 2 2 9	12:46 6
Odrad	13 2 1 10	20:41 5

DRUGA ZVEZNA LIGA

Branik skrbi za presenečenja

Branik : Velež 5:1 (3:1)

V SIBENIKU

Šibenik : Budućnost 1:0 (1:0)

LESTVICA II. LIGE

Zagreb	9	6	2	1	21:8	14
Mačva	9	5	2	2	19:8	12
Velež	9	6	0	3	21:15	12
Lovćen	9	4	2	3	15:10	10
Budućnost	9	4	2	3	10:13	10
Željezničar	9	4	1	4	22:18	9
Napredak	9	4	0	5	12:10	8
Branik	9	3	0	6	15:26	6
Borac	9	2	1	6	8:23	5
Šibenik	9	1	2	6	4:14	4

V ŠABCU

Mačva : Napredak 0:1 (0:0)

V ZAGREBU

Zagreb : Željezničar 3:1 (1:0)

NA CETINJU

Lovćen : Borac 2:0 (1:0)

SPORED

PRIHODNJE NEDELJE

Prihodnje nedelje bodo igrali v I. kolu spomladanskega dela: Beograd: Partizan - Lokomotiva, Radnički - Crvena zvezda, Split: Hajduk - BSK, Skoplje: Rabotnički - Vojvodina, Subotica: Spartak - Vardar, Osijek: Proleter - Odrad, Zagreb: Dinamo - Sarajevo.

Tri izkoriščene enajstmetrovke

RADNIČKI : ODRAD 3:2 (2:1)

Odrad je bil boljši — Benick ml. kriv za dva gola — Toplak najboljši na igrišču

Strelec: Jezerkić v 2. in 16. min. Džordžević pa v 49. za Radnički ter Piskar v 30. in 63. minuti za Odrad.

Radnički: Petrović, Končar, Veselinović, Ljubenović II, Pavlović, Djordžević, Rašković, Pflander, Jezerkić, Josifović, Ognjanović.

Odrad: Benick II, Pelicon, Piskar, Zumber, Berginc, Žižek, Životić, Toplak, Zdravković, Hočevar, Belcer.

Odradova enajstotica je imela večer več od igre in bila nevarnejša od Radničkove. Čeprav je Hočevar moral po 20 minutah igre pri stanju 2:0 v korist Beograđanov zaradi poškodbe zapustiti igrišče, Odradovi igralci niso popustili, marveč so vzeli igro v svoje roke in stalno ogrožali vrata domačih.

Radnički je imel srečo, da je v njegovem napadu igral zelo razpoložen Jezerkić. Edino on je v mlačni in neodločni napadalški petorici pomenil nevarnost za Odradov gol. Odrad je spet imel smolo, ker je njegova vrata branil Benick ml., ki je bil zelo nezanesljiv. Oba Jezerkičeva strela bi lahko ubranili, zlasti drugega, kajti žogo je ujel, vendar jo je izpustil in dovolil, da je odšla v vrata.

V borbenem Odradovem moštvi se je najbolj izkazal odlični Toplak, ki je bil hkrati tudi najboljši igralec na igrišču. Pri Radničkem je bil poleg Jezerkiča dober krilec Djordžević.

Sodnik Matančič iz Beograda je sodil zelo dobro, vendar se zdi, da je bil preostrog, ko je prisodil enajstmetrovko v korist Radničkove.

Toplak

V SUBOTICI

Spartak : Rabotnički 4:1 (1:1)

Strelec: Kopilović v 31. min. Bogolevac v 67. in 72. min. Ognjanov v 88. min. za Spartak, Stojanovski pa v 28. min. za Rabotnički.

Spartak: Glončak, Tapiška, Bogolevac, Jakovčević, Čikoš II, Ognjanov, Bogolevac, Kopilović, Palfi in Brankavljivić.

Rabotnički: Glončak, Stojković, Nančev, Damjanov, Bačvarov, Petrovski, Dimilovski, Radevski, Vučinovski, Stojanovski, Todorovski I.

Spartakova zmaga je povsem zaslužena. Na igrišču je bil Rabotnički dober in niti za hip ni imel podrejenega vloga, vendar so imeli Spartakovi več sreče.

V SARAJEVU

Sarajevo : BSK 1:1 (0:1)

Strelec: Marković v 28. min. za BSK in Zigante v 47. min. za Sarajevo.

Sarajevo: Pejak, Stipić, Biogradlić, Gegić, Švraka, Glavočević, Bukvić, Živkov, Jusufbegović, Lovrić II, Zigante.

BSK: Radenković, Jurković, Tasić, Perić, Davidović, Kovačević, Antić, Marković, Kaloperović, Panić.

V 28. min je srednji napadalec »plavih« Marković izkoristil napako obrambe Sarajeva in z roba kazenskega prostora dosegel vodilni gol za BSK.

V začetku drugega polčasa je Sarajevo izenačilo, bolje je igralo, toda njegov napad ni znal izkoristiti neke lepše prilike.

Pri Sarajevu je dobro igral Švraka v obrambi in Zigante v napadu. Pri BSK so bili dobri Kaloperović in Krilaka vrsta.

Vratarja Pejak in Radenković sta bila dobra. Golovi nista mogla ubraniti. Sodnik Makiedo ni napravil večjih napak.

V ZAGREBU

Dinamo : Lokomotiva 1:0 (0:0)

Strelec: Conić v 75. min.

Dinamo: Kralj, Sikić, I. Horvat, Mantula, Crnković, Režek, Benko, Conić, Ferko, Čajković II, Dvorčić.

Lokomotiva: Stinčić, Etlinger, Čulinović, Kola, Andreć, Pušić, Oždak, Čanjek, Firm, Papec, Geršić.

Zagrebski derby ni zadovoljil. Obe moštvi sta razočarali. Igrali sta slabo. Izvedli sta le nekaj dobrih akcij. Dinamo je bil boljša moštvo in je zasluženo osvojil obe točki. Tempo tekme je bil nenavadno počasen. Le zadnjih 15 minut, potem ko je Dinamo dosegel gol, sta obe moštvi zaigrali znatno bolje. Šele takrat sta pokazali igro, ki je bila vsaj malo v skladu z njihovo pravo vrednostjo.

Edini gol je dosegel Conić. Žogo je prejel blizu gola, s pretno kretnjo ukanil vratarja Lokomotive Stinčića in zatem priselno plasiral žogo v mrežo.

Sodnik Vunarić je napravil več napak, presojanju prekrškov.

TUDI STRANSKI SODNIK JE VAŽEN

V našem nogometu stranski sodnik ima pomembno vlogo na tekmi. In zato ni brez pomena predlog sodnika Lemešića, da bi morali sodnike specializirati za nalogo stranskih sodnikov.

Katastrofa Crvene zvezde

PARTIZAN : CRVENA ZVEZDA 7:1 (3:1)

Strelec: Bobek v 5. min. Zebec v 40. in 45. min. Velež v 45. min. Herceg v 48. in 66. min. za Partizana, ter Tomašević v 13. min. za Crveno zvezdo.

Partizan: Stojanović, Čolić, Lazarević, Čajković, Jovanović, Pajević, Herceg, Milutinović, Bobek, Mihajlović, Zebec.

Crvena zvezda: Krivokuća, Stanković, Zeković, Zlatković, Spajić, Čokić, Raduški, Mitlić, Tomašević, Kostić, Veselinović.

Veseli je bilo videti, kot da se je nekdo s čarobno palico dotaknil Zvege, kadar so jo imeli Partizanovi napadali. Le-ti so se s pretno prebrljivi skozi zmečeno obrambo Crvene zvezde, žoga je letela od noge do noge. Bilo je veliko mojskih potez, izrednih driblingov, preigravanja, skokov, duhoviti kombinaciji, kolikor jih že dolgo nismo videli na tekmi. Branilci Crvene zvezde so čisto teško od enega do drugega Partizanov napada, toda vse je bilo zaman. Veseli je kazalo, kot da se Partizan igra s Crveno zvezdo, kot mačka z miško.

Takšno napadalno vrsto, v kateri so vsi igrali Herceg, Milutinović, Bobek, Mihajlović in Zebec, bi imel rad vsak klub v Evropi.

Izredna igra Partizanov napada ni slučajna in ni pobena tajna. To je posledica dobre vigrnosti, kajti Bobek in njegovi tovariši v napadu se tako poznajo, da se jim ni treba niti gledati

med seboj, pa že vedo, komu je treba poslati žogo in kam. Razen tega Partizanovi igralci ne zadržujejo žoge, marveč igrajo hitro, podajajo točno po tleh, stalno se gibljejo in niso sebični. Kadar pa driblajo, store to v skrajni sili, akcije pa zaključujejo z močnim in točnim strelom iz vsakega položaja.

MIHAJLOVIĆ — NAJBOLJŠI NAPADALEC

V tej odlični napadalni vrsti je bil najboljši igralec Mihajlović, stari in rafinirani nogometaš, ki je bil že doma poznabel, na večeršnjih tekmah pa je bil duša vseh napadov. Odlična pa sta bila tudi Milutinović in Zebec.

ODLIČNA IGRA KRIVKUĆA

Napadno bi bilo, če bi zasluže za večeršnjo zmago pripisali samo Partizanovemu napadu. Prav tako je zaslužna tudi krilaska vrsta, zlasti Čajkovski in Pajević, igrala sta odlično, hitro in preprosto in dobesedno obsula napad z zelo uporabnimi žogami.

CRVENA ZVEZDA JE RAZOČARALA

Malokdo je veroval v zmago Crvene zvezde. Toda nihče ni domneval, da bo doživela takšno katastrofo. Najbolj so zaskrbeli obrambi, ki je najzaskrbljenjša za dosedajni plasman. Toda obramba, ki je bila prepričana sama sebi, ni mogla

biti kos odličnemu Partizanovemu moštvu. Dvoboj je izgubila.

Crvena zvezda je razočarana. Ne zato, ker je izgubila tekmo s tako visokim rezultatom, temveč zato, ker je bilo v njej malo igralcev, ki so se zasluženo pohvalili. Celotno najboljši borcec Mitlić je v drugem polčasu samo stal na desnem krilu. Najbrž je bil poškodovan. Skratka, vse kar so storili, je bilo napadno, mlačno in brez volje.

KRATEK ODPOR

Začetek je obetal katastrofo. Partizan je že skrajša prevzel pobudo in silovito zaigral. Že v 5. min. je iz kota Bobek z glavno dosegel prvi gol. Vendar to Crvena zvezda ni zmedlo. Okrepila je tempo, bila v premoči in v 13. min. po Tomaševiću izenačila.

KATASTROFA SE ZACENJA

Potem pa se je začela katastrofa. Deset minut pred koncem polčasa se je Partizan zbral in nadaljeval tako silovito, kot je začel. Vrtili so se bliskoviti napadi, ki so jim sledili tudi goli, tako da so odšli na odmor z rezultatom 3:1 za Partizana.

SEST STRELOV — ŠTIRJE GOLI

Medtem ko je v prvem polčasu Partizan igral odlično samo 15 minut, je imel v drugem polčasu ves čas igro v svojih rokah. Dobesedno je zlomil odpor Crvene zvezde in dosegel s šestimi strelci kar štiri goli.

ZASLUŽENO PRVI

Partizan je popolnoma zasluženo dosegel tako visoko zmago in se kot najboljša moštvo uvrstil na čelo lestvice. To je bila ena izmed njegovih najboljših iger v Beogradu. Najboljši igralci so bili Mihajlović, Milutinović in Čajkovski.

Zvezda je odpravljala. Krivokuća je slabo branil in nosil večidel krivde. V obrambi sta zadovoljila do neke mere Zeković in Stanković, v napadu pa Tomašević.

Sodnik Vasa Stefanović je svojo nalogo dobro opravil. J. Lovrić

VESTI IN DOGODKI

RALLY MONTE CARLO

Na velikih avtomobilskih dirkah »Rally Monte Carlo«, ki bodo prihodnje leto od 18. do 25. januarja bo sodeloval poleg 402 najboljših tekmovalcev iz 20 držav, tudi Jugoslovanci Mikica Vuković z avtomobilom znamke »Jaguar«, Vuković je državni prvak v kategoriji avtomobilov 1100 ccm.

Največ tekmovalcev na tem tekmovanju bo iz Anglije, in sicer 121, iz Francije 118, Švedske 23, Nemčije 22, Nizozemske 19, Italije 18, Finske 15, Norveške 12, Grčije 10, Švice 8, Danske in Monaka po 7, Irsko 6, Portugalske, Španije in Belgije po 4, ZDA, Avstrije, Brazilije, Turčije in Jugoslavije po en tekmovalce.

Izhodišča mesta tega tekmovanja bodo v Atenah (starta 16 tekmovalcev). Monte Carlo (118), Glasgow (96), Stockholm (45), Oslo (16), Palermo (20), München (36), in Lisabon (56).

ROKOBORBA

Željezničar : Tekstilac 6:2

Maribor, 6. dec. — V prijetnijskem dvoboju rokoborcev je Željezničar premagal Tekstilac iz Varazdina s 6:2. Najboljši je bil domačin Sruko v srednji kategoriji.

Suhi slalom snučarjev Branika

Maribor, 6. dec. — Na terenih okrog koč ob židniči je danes 25 tekmovalcev izvedlo suhi slalom. Prvo je izpeljal Franci Čop. Tekmovalci so tekli s smučarskimi palicami. Pri članih je zmagal Drago Šober pred Dušanom Šobrom in Ivanom Ševčičem. Med članicami je zmagala Stefanova.

Včeraj dopoldne so bile zaključene prekinjene partije IX. in X. kola. Kot je bilo pričakovati, je Gligorić prisilil Milčica na predajo. Milčič se je zamenjal upiral. Po tej zmagi je Gligorić na lestvici dosegel Janoševića. Pire je brez večjih težav v 52. potezi porazil Puc. Dr. Trifunović je remiziral ote svoji prekinjeni partiji, in sicer proti Dimcu in Bogdanoviću. Kasneje se je izkazalo, da je Dr. Trifunović imel proti Bogdanoviću priliko, da zmagaja. Vendar tega ni videl.

SAHOVSKO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE V ZAGREBU

Gligorić dohitel Janoševića

Stanje po X. kolu: Gligorić, Janošević 7, Pire 6,5, Fuderer, Rabar, Milčič, Džurašević, Niko 6, Dr. Trifunović 5,5, Dr. Nedeljković, Matanović 5, Dime, Marić 4,5, Puc, Udovič 4, Bogdanović 3,5, Preinfalk 2 in Bula 1,5 točke.

Danes bodo igrali XI. kolo. Na vrsti so naslednje partije: Rabar - Dr. Trifunović, Milčič - Janošević, Gligorić - Bula, Niko - Pire, Preinfalk - Fuderer, Udovič - Džurašević, Marić - Matanović, Puc - Dr. Nedeljković in Bogdanović - Dime.

HRVATSKO-SLOVENSKA BOKSARSKA LIGA

Branik : Jedinstvo 13:7

Maribor, 6. dec. — Boksarji Branika so zasluženo premagali Jedinstvo iz Zagreba. Dvoboj so bili zanimivi in kvalitetni. Domačini so bili mnogo bolj ofenzivni, s čimer so presenetili goste, ki niso pričakovali tako odličnega nastopa mariborskih tekmovalcev.

SABLJANJE

Jugoslavija premagala Turčijo z 9:7

Skoplje, 6. decembra. — Jugoslovanska sabljaska reprezentanca je zasluženo premagala Turčijo z rezultatom 9:7. Najboljši v naši ekipi je bil Jovanović. Nocoj nadaljujejo tekmovanja s salto.

HOKEJ NA LEDU

VSV Villach : Jesenice 5:4 (2:1, 2:0, 1:3), Papirničar : Jesenice B 9:5 (2:1, 1:1, 6:3)

V SKOPLJU

Vardar : Proleter 0:0

Vardar: Vidinić, Arsović, Novaković, Tasevski, Petrovski, Kokilovski, Antić, Veljkovski, Činčević, Valovski, Georgijevski II.

Proleter: Tretnjak, Sestak, Marjer, Feld, Medarić, Kockar, Drača, Brnjec, Vekić, Pintarić, Dvorčić II.

Tudi današnja tekma v Skoplju med Vardarjem in Proleterjem je bila videti kot tekma naše reprezentance z Israelom. Devetdeset minut je minilo v glavnem v stalnih napadih Vardarja, vendar nazvle tekma domačinom ni uspelo doseči niti enega gola.

Vremensko poročilo

Področje visokega zravnega pritiska z jedrom nad Poljsko, ki sega od Skandinavije do srednjega Sredozemlja, se krepi in postavi pomika proti vzhodu. Med Azori in Pirenejskim polotokom se ustvarja nova depresija, vendar se obeta še nekaj dni suho vreme.

Napoved za ponedeljek, 7. decembra: Suho vreme z meglo, ozračje s nizko oblačnostjo v nižinah. Vendar bo v popoldanskem času nastopila delna razjasnitev. V višinah nad 600 metrov lepo in pretežno jasno. Temperatura ponoči do -5°, dnevi od 10° C, na Primorskem ponoči do 5°, podnevi do 13° C.

VAŽNI NASLOVI
V LJUBLJANI

Uredništvo "Ljudske pravice-Borbe", novni urednik ima telefonsko št. 23-261

Reševalna postaja, Zaloška 23, tel. 22-444

Porodnišnica, Slajmerjeva 3, tel. 20-215

Otroška klinika, Ulica Stare pravde 4, tel. 20-975

Dežurna lekarna, Prešernov trg št. 5, tel. 20-115

Zavod za socialno zavarovanje, Miklošičeva 20, tel. 23-081-083

Zdravstvena dežurna služba, Miklošičeva 20, tel. 23-081

DOZ, Miklošičeva 19, tel. 21-776

Notranja uprava, Prešernova ul., tel. 21-100 in 21-200

Gasilska milica, Krekov trg, tel. 23-555

Dežurni tajništva za notranje zadeve Ljubljana-mesto, telefoni 21-100, 21-200, 21-800, 21-700

Dežurni za prometne nesreče, tel. 20-663

Putnik, Titova 2/1, tel. 20-472

Elektrarna, Magistrat, tel. 22-121

Plinarska, Reševalna 29, tel. 20-555

Vodovod, Krekov trg 10, tel. 20-554

Zelezniška postaja, Trg OF, tel. 20-768

Avtobusna postaja, Masarykova, tel. 23-085

Jug. aerotransport JAT, Miklošičeva 12, tel. 20-445

Hotel "Unions", Miklošičeva 1, tel. 20-570

Mestni avtomobilski, Slomškova 6, tel. 21-576

Kurir, Masarykova cesta 15, tel. 20-570

Večelagovnica NA-MA, Ljubljana:

uprava — sekretariat, 22-553

komercijalni oddelki, 22-571

računovodstvo, 23-059

centralna skladišča, 22-550

poslov. pri "Prestu", 21-065

poslov. pri "Tromostovju", 22-551

poslov. pri "Prestu", 20-456

Trg. podj. "Usnje", Ljubljana, Wolfova 1/11, direktor, 20-042

komerc. 22-364

Grosistični oddelki za usnje, Trubarjeva 41, 22-281

Detaljna poslovilnica za usnje "Usnje", Trubarjeva 41, tel. 22-281

Detaljna poslovilnica za usnje "Koža", Trubarjeva 16, 23-058

Grosistični oddelki za obutev, Gradišče 10, 20-517

Trg. podjetje "Volna", Ljubljana, tel. 22-562

Prodajalica "Volna", Ljubljana, Nazorjeva 5, tel. 20-563

Prodajalica "Volna", Ljubljana, Celovška 71, tel. 22-563

Slovenija — Impex, trg. agencija za izvoz in uvoz — Beethovnova 14/1, tel. 23-915

Galanterija, trg. grosistično podjetje, Ljubljana: direktor, 23-273

komercijalni, 23-271

skladišče, 23-275

računovodstvo, 23-276

Trg. podjetje "Izbrana", Ljubljana, Wolfova 1/11, uprava, direktor, 23-521

komercijalni odd., 20-235

skladišče Mestni trg 21, 21-195

poslovalnice: "Perilo", Miklošičeva 12, 20-122 — "Manons", Prešernov trg 3, 20-572 — "Modas", Nazorjeva 5, 20-255 — "Okras", Copova 54, 21-149 — "Vrvaras", Trubarjeva 31, tel. 20-441

Agrotehnika — export-import, Ljubljana, tel. 20-143

direktor, 21-446

oddelki za uvoz in prodajo, 21-778, 20-547

oddelki za les, 21-053, 23-048, 20-377

oddelki za živino, 20-365

oddelki za tehnično službo, 20-143 (int. 19)

oddelki za posredovanje in kmetijske pridelke, 21-820

odd. za servisno službo, 21-308

trgovina, Gosposvetska c. 3, tel. 21-659

Mestno prevozno podjetje "Mestrom": uprava — mehanične delavnice, karoserijska delavnica, tapetirska delavnica, ličarska delavnica, vulkanizerska delavnica — tel. 21-992

Prevozna postaja — Prevozni garaže — tel. 20-623

Speditelj — Ljubljana, podjetje za tovorni in mednarodni transport, uprava Titova 33, tel. 21-392

direktor, tel. 20-851

kosovna odprava, Metelkova št. 4, tel. 21-719

avtodisponenca, tel. 21-690

avtogaraža, Središča 1, 23-290

DANES IN JUTRI

KONCERTI

Peter Wallfisch, pianist iz Londona, koncertira jutri ob 20.15 v Filharmoniji. Wallfisch je bil nagrajen z velikimi nagradami na mednarodnih tekmovanjih v Scheveningenu, Vercelliju, Budimpešti in Münchenu. Vstopnice so še na razpolago.

Večer opernih arih bo priredil Radio Ljubljana dne 14. t. m. ob 20.15 v Veliki filharmonični dvorani v Ljubljani. Peli bodo naši odlični solisti Ksenija Vidali, Marijana Radev, Nona Zumeč in Samo Šnerkolj. Sodeloval bo orkester ljubljanske Opere pod vodstvom Demetrija Zebreta. Na sporedu bodo dela najbolj popularnih opernih skladateljev. Na ta koncert posebej opozarjamo. Vstopnice so v predprodaji v Koncertni poslovilnici na Trgu revolucije.

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA

Ponedeljek, 7. decembra: Zaprt.

Torek, 8. dec. ob 20: Shaw: "Pygmalion". Zaključena predstava za ZSJ. (Elizabeta igra Duša Počkajeva, Higgins Stane Potokar).

Sreda, 9. dec. ob 20: Križev: "Gospoda Glembayevci". Gostovanje Narodnega pozorišča iz Beograda. Izven. (Predstava v opernem gledališču).

Cetrtek, 10. dec. ob 20: "Gospoda Glembayevci". Gostovanje Narodnega pozorišča iz Beograda. Izven. (Predstava v opernem gledališču).

ob 20: Torkar: "Pravljica o smehu". Abonma red A.

Petek, 11. dec. ob 15: Cankar: "Hlapci". Ob obletnici smrti I. Cankarja. Izven. Enilane cene:

ob 20: Plesni večer Harolda Kreuzberga. Izven.

Križevci "Glembayevci", ki jih bo uprizorilo beograjsko Narodno pozorišče, 9. in 10. dec., je insceniral Jovan Križek, načrte za kostume je naslikala Mara Trifunović. V glavnih vlogah: Ljubila Jovanović, Dara Radovanović-Milošević, Raša Plavčič, Divna Djoković, Vladeta Dragutinović, Pavle Bogdanović, Miroslav Lazarevič, Božidar Dmić, Bogdan Bujan. Vstopnice pri dnevnih blagajni v opernem gledališču danes od 16. ure dalje.

Za obletnico Cankarjeve smrti uprizori Drama v petek, 11. dec. ob 15. uri Cankarjeve "Hlapce" po znanih cenan, na kar posebej opozarjamo podeljele, delovne kolektive in mladino. Vstopnice naj dvignejo ali rezervirajo v upravi SNG Cankarjeva cesta 11, telefon 22-526 do 8. t. m.

OPERA

Ponedeljek, 7. dec.: Zaprt.

Torek, 8. dec. ob 19.30: Massenet: "Werther". Gostovanje R. Franca. Abonma red G.

Sreda, 9. dec. ob 20: Beograjsko gostovanje.

Cetrtek, 10. dec. ob 15: Foerster: "Gorenjski slavček". Zaključena predstava za II. gimnazijo v Kranju.

ob 20: Beograjsko gostovanje.

Petek, 11. dec. ob 19.30: Rossini: "Seviljski brivci". Abonma red D.

Sobota, 12. dec. ob 19.30: Massenet: "Werther". Gostovanje R. Franca. Abonma red H.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaja

Ponedeljek, 7. dec. ob 20: J. Zemljan: "Odlični". Izven.

Torek, 8. dec. ob 15: Vilharjeve šaloigre (Večer v čitalnici). Zaključena predstava za gimnazijo Polje.

ob 20: Vilharjeve šaloigre (Večer v čitalnici). Abonma red Terek.

Vstopnice so tudi v prodaji.

Sreda, 9. dec. ob 9.30: Vilharjeve šaloigre (Večer v čitalnici). Zaključena predstava za gimnazijo Skof. Loka.

TOVARNA CEMENTA

»NOVI POPOVAC«

V IZGRADNJI — POPOVAC PRI PARACINU

sprejme:

strojnega inženirja
gradbenega inženirja
kemičnega inženirja

V POSTEV PRIDEJO TUDI MLAJŠI STROKOVNJAKI, KI BI PO DOGRADITVI TOVARNE OSTALI V PODJETJU • PISMENE PONUDBE POSLJITE NA GORNJI NASLOV

5170

ob 20: Vilharjeve šaloigre (Večer v čitalnici). Abonma red Sreda. — Vstopnice so tudi v prodaji.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Ročne lutke
Resljave cesta 28

Torek, 8. decembra ob 15: Gostovanje v Medvodah.

KINO

KINO "UNION": Ital. film: "Trubadur". Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. — Predprodaja vstopnic za kinoteke v kinu Union za 8. in 9. decembra bo od 10-11 vsak dan za filma "Beraška opera" in "Legenda o Gesta Berlingu".

KINO "KOMUNA": Indijski film: "Aandhyana". Tednik. Filmske novosti št. 49. Predstave ob 16, 18 in 20.30. Danes zadnjičkrat.

KINO "SLOGA": Amer. film: "Harlem". Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.

KINO "SOCA": Ital. film: "Policiji in tatovi". Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.

Predprodaja vstopnic v vseh štirih kinematografih od 10-11 ter od 15 dalje.

KINO "TRIGLAV": Amer. film: "Pet prstov". Tednik. Predstave ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje. Danes zadnjičkrat.

KINO "SISKA": Amer. film: "Onstran Misourija". Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 15 dalje.

CELJE: "UNION": Amer. film: "Rdečelaska in kavboj".

DOM: Amer. film: "Skrivnost jezera obsojenec".

BLED: Amer. film: "Pet prstov".

KAMNIK: Amer. film: "Carrie".

JESENICE: "RADIO": Ameriški film: "Pinochio".

PLAVŽ: Franc. film: "Vsi smo morilci".

KRANJ: "STORŽIČ": Ameriški film: "Roseana McCoy".

PTUJ: Angleški film: "Mreža".

RADIO

Dnevni spored

za ponedeljek, 7. decembra 1953

5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored). Vmes od 5.40—5.50 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled tiska — 5.50—6.00 Jutranja telovadba — 6.30 do 6.40 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski kolektor — 6.50 Objava dnevnega sporeda — 7.00—7.05 Za gospodnje — 7.25—7.30 Poročila — 12.00 Opoldanski koncert — 12.30 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave — 12.45 Zabavna glasba — 13.00 Pionirji: "Kaj, kaj, kaj?" — Radio pa: To zato, tako! — 13.15 Zborovske in solistične skladbe Emila Amadita in Z. Prelovača — 13.50 Kulturni pregled: Kulturno delo Izseljenke Matice — 14.00 Lepe melodije — 14.30 Radijske reklame — 14.40 Nekaj valčkov — 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave — 15.15 Zabavna glasba — 15.30 Solska ura za nižjo stopnjo: Milica Kitek: Aladinova svetilka — 16.00 V svetli opernih melodij — 17.00 Napoved časa in poročila — 17.10 Za zabavo in ples vam igrajo in pojo Bing Crosby, Doris Day, orkester Paul Weston, New Yorkers trio, orkester Glenn Osner in kvintet Johnny Guarneri — 17.45 Iz kolektivov za kolektive — 18.00 Glasbeni mozaike — 18.25 Jezikovni pogovori — 18.40 Pevski zbori "Svobode": Umetne in narodne pesmi poje ženski zbor "France Prešeren" iz Kranja pod vodstvom Petra Liparja — 19.00 Radijski dnevnik in objave — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in vremenska napoved — 20.00 Radijska uni-

verza: Marica Dekleva-Modic: Naše pojmovanje etike — 20.15 Tretji abonmaji simfončni koncert Slovenske filharmonije, dirigent Lovro Matačić solist Anton Trost (Prenos iz velike Filharmonične dvorane v Ljubljani) — 22.00 Napoved časa, poročila in pregled sporeda za naslednji dan — 22.15 Igra Plesni orkester Radia Ljubljana — 22.35 v prijetnem ritmu — 22.55—23.00 Lahko noč — 23.00—24.00 na valu 327.1 m: Oddaja Radia Jugoslavija za tujino (Prenos iz Zagreba).

RADIO KOPER

RADIO jugoslovanske cone Trsta

Ponedeljek, 7. dec. 1953: 11.30 Našim žonom — 14.30 S filmskega platna — 14.40 Zemlja, zemlja naša — šopek rodni pesmi — 17.15 Javna tribuna (ponovitev) — 17.45 Primorske in dalmatinske narodne pesmi — 18.15 Iz pisane Lisage — za dobro voljo.

MARIBORSKE VESTI

Umril so v Mariboru: Jelka Logar 12 let, dijakinja; Angela Gajšek, 32 let, gospodinja; Čeh Ana, 82 let, gospodinja; Frano Rems, 64 let, gospodinec; Dolšek Antonija, 74 let, gospodinja; Kozar Marija, 82 let, gospodinja; Pizent Ana, 49 let, gospodinja; Simec Ivan, 36 let, pom. delavec; Zolšek Leopold, 4 mesece; Plemelj Josip, 81 let, posestnik; Kolenc Valentin, 58 let, laborant.

Dežurna lekarna

Ponedeljek, dne 7. dec. 1953: lekarna "Planinka", Glavni trg 20.

RADIO MARIBOR

5.30—7.30 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 7.30—8.30 Jutranja oddaja Radia Maribor: Pester glasbeni spored, vmes ob 7.40 za naše gospodnje — 8.00 Poročila — 8.15 Katere prireditve naj obiščemo — 12.00—16.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 16.00—16.30 Slov. narodne pesmi izvajajo solisti mariborske opere in orkester Radia Maribor p. v. Filipa Bernarda — 16.30—16.45 Pregled domačih dogodkov, vremenska napoved in točen čas — 16.45—17.00 Zabavna glasba, vmes objave — 17.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

KINO

"PARTIZAN": Amer. film: "Trinajsto pismo".

Večje količine
nahrbtnikov in torbic

prodamo po zelo ugodnih cenah

Športniki in sindikalne organizacije imajo poseben popust. Obvestila lahko dobite po telefonu 20-241, 24-725, 27-001 ali pa si blago lahko ogledate v skladišču podjetja

"SIROVINA", Beograd
Dubrovačka ul. 35 5145

»15. SEPTEMBER«
Tovarna cementa in salonita
ANHOVO PRI GORICI
(Slov. Primorje)

sprejme v službo za takojšnji nastop:

2 strojna inženirja
z večletno prakso ter

1 inženirja-kemika
z večletno prakso

Plača po dogovoru, stanovanje (družinsko ali samsko) preskrbljeno. Prošnje s življenjepisnimi podatki pošljite upravi podjetja

»UDARNIK«: Ameriški barvni film: »Skrivno življenje Walterja Mittyja«.

POBREZJE: Zaprt.

STUDENCI: Zaprt.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 7. dec. ob 19.30: Mascagni: »Cavalleria rusticana«; — Puccini: »Gianni Schicchi« — Red LMS-2.

VESTI IZ TRBOVELJ

V Trbovljah so se poročili: Kovač Karel in Pelcar Ema, Burkel Ernest in Ščurk Božidara, Slapsak Mihael in Podbevšek Terezija, Janek Janek-Pelika in Miklavžič Franciška, Frece Josip in Kopa Anica, Sever Anton in Hlantan Marija-Elizabetha, Perma Leopold in Kraisics Zlatica, Kurinčič Anton in Orešnovar Alojzija.

Novembra so v Trbovljah umrli: Gojčevski Nikolaj, Pavlič Ada, Tori T. Ksenovšek Marija, Jagodič Janez, Šretnik Justin, Jerše Anica, Čestnik Damjan. — V Trbovljah je bilo novembra rojenih 52 otrok.

Umrli so v Ljubljani

Brovet Pavla, gospodinja. Pogreb bo v torek, ob 15.30 na Zalah.

DROBNI OGLASI

PRODAMO 3 komade poliojev iz varjovite pločevine 5.95 x 3.37 m. Ogled pri Upravi kina Ptuj, 1628

ORKOSLIKARSKEGA MOJSTRA in POMOCNIKA sprejme »Grafika« zavod za tehnično agitacijo in propagando. Novi Sad.

GRADBENO PODJETJE »MAVRUVO« — GOSTIVAR sprejme inženirje in tehnične z veščot triletno prakso za dela v rovu, rovnoske poslovalce z veščot desoletne, ki poznajo gradbene stroje in elektroinženirja z veščot petletno prakso Plača po spoznanju v tarifnem pravilniku. Stazovanje zagotovljeno. Pogodbe ponudnost za nakup! Ugodna prilagoditve, ki ga lahko vidite v obratu. »Ilovac«, tvornica crepa i opeke, Karlovac, Hrvatska. 5253

USTANOVNA SKUPŠČINA
JUGOSLOVANSKEGA
STATISTIČNEGA DRUŠTVA

bo v nedeljo 20. decembra ob 9 v sobi Ljudskega odbora mesta Beograda, Uzun Mirkova 1

**POMLADANSKI
ZAGREBSKI VELESEJEM**

5.—14. III. 1954

PRIJAVE DO ZAKLJUČNO 15. XII. 1953

OBIČAJNI SEJEMSKI POPUSTI

Insa

INDUSTRIJA UR
ZEMUN

CARA DUŠANA 264

Tel. 37-382 — Pošt. predal 99

Prej: TOVARNA UR - ZEMUN

DOBAVLJA IZ SKLADIŠČA

BUDILKE RAZNIH VRST
STILNE URE ZA POHIŠTVO
STILNE URE NA KOVINSKEM PODSTAVKU (BUDILKE)

IZDELUJE PO NAROČILU

SAHOVSKE URE
SIGNALNE LABORATORIJSKE URE

ZAČENJA S PROIZVODNJO V LETU 1954

STOPNIŠNE AVTOMATE
AVTOMATE ZA IZLOŽBE
STENSKO OSEMDNEVNE PRECIZNE URE
V KOVINSKEM OHIŠJU

SKLEPA POGODBE ZA LETO 1954

VSI PROIZVODI **Insa** SO KVALITETNI

Pri nakupu dobite jamstvo!

Športniki in prijatelji športa

Kupite srečke velike športne loterije Zveze športov Jugoslavije!

ZREBANJE SRECK BO 10. DECEMBRA • IZZREBANIH BO VEČ RAZNIH DOBITKOV V VREDNOSTI 32 MILIJONOV 900.000 DINARJEV • SRECKE LAHKO KUPITE PRI PRODAJALCIH JUGOSLOVANSKE LOTERIJE • CENA SRECKE JE 50 DINARJEV • VSAKA TRETJA SRECKA ZADENE

5197

Zatemnitev

roman o nasilnem vohunstvu v Angliji med drugo svetovno vojno.

GRETLEYJU

ILUSTRIRAL SABAHADIN HODŽIĆ

»Delal sem kakor običajno v 'Trefovi dami.«

»Lokal ste zapustili o pol enajstih,« je rekel policijski nadzornik, ko da vse ve in da nikoli ni slišal, kaj je varanje. »Nas zanima, kje ste bili potem. No, povejte nam!«

»Vrnil sem se sem,« je odgovoril Joe še povsem samozavestno.

»Tako torej?« — In policijski nadzornik je iznenada nameril nanj svoj veliki kazalec. »Jaz pa vem, da se niste vrnili domov pred četrtna na dvanajst.«

Prevara je učinkovala. Očividno misleč, da sva že govorila s stanovaleci spodaj, je Joe priznal, da se je res vrnil približno ob tem času.

Policijski nadzornik se je tedaj zavalil v naslonjač s takšno kretnjo, ko da namerava ostati v njem več let.

»Nas zanima ta vmesni čas, razumete? Zdj pa dobro pazite, gospod Bolat. Zelo mnogo ljudi se spotakne prav na tej točki, včasih celo nedolžni ljudje. Mi bi radi zvedeli samo čisto resnico. Če namreč niste ničesar zakrivali, se vam ne bo nič zgodilo.«

In policijski nadzornik je čakal na odgovor.

Joe je moral popustiti. Da je bil osumljen kakega običajnega zločina, bi bil zahteval od naju, naj njegovo krivdo dokaževa, jaz pa sem izbral prav takšno stvar, o kateri sem vedel, da se

bo varoval, da bi ga zaradi nje obdolžili tako, da se bo potrudil dokazati svoj alibi.

»Nisem hotel spraviti v zadrego neke dame,« je siknil skozi zobe.

»Tega vam ne zamerim, gospod Bolat,« je rekel policijski nadzornik. »Kaj takšnega nihče izmed nas ne bi storil. Toda ne bojte se, vaše drobne skrivnosti ne bova izdala. Povejte nama, kdo je bila tista dama in kam ste šli z njo?«

»Redni gost v mojem baru, Sheila Castlesidova, žena majorja Castlesida,« je odgovoril. »Midva se često sestajava. To je zelo simpatična žena. Iz bara je odhajala v trenutku, ko sem odhajal tudi jaz, in njen avto je stal pred barom. Povabila me je, naj se peljem z njo do mojega stanovanja. Rekla mi je, da bi me rada nekaj vprašala. Odkrito rečeno, bila je popolnoma pijana. To nerad govorim, zlasti ker je največ pila v mojem baru, toda to držl. Imela je je pošteno pod kapo. Govoriti je začela razne neumnosti, vprašala me je, ali sem slišal, kaj govore o njej fantje v baru in podobno. To mi ni bilo po volji. Pa tudi nekaj drugega mi ni bilo po volji: vozila je kar naprej v krogu, ker se ji je menda meglilo pred očmi. Ubrala je napačno pot, čeprav prvi hip v temi tega nisem opazil, ker sem poslušal, kaj pripoveduje. Naposled — bilo je tako po četrtna na dvanajst, bila sva še nekeje v bližini parka, — sem jo prosil, naj ustavi avto, češ da sem utrujen in že sit vožnje, potem pa sem izstopil in odšel domov.«

»Kaj pa je storila ona?« je vprašal policijski nadzornik.

»Domnevam, da je bila vsa iz sebe od jeze. Videl sem, kako je avto zavozil mimo mene nizdol po klanecu, pa me ni zanimalo, ali pozna pot in kam je namenjena. Bila je pošteno pijana.«

In Joe se je zarežal.

»Ali je vas kdo videl, ko ste izstopili iz avtomobila?«

»Morda me je kdo videl, jaz pa nisem videl nikogar. Bila je tema in že pozno. Saj veste, kako je tu naokoli v tem nočnem času.«

Policijskemu nadzorniku je bilo videti na obrazu, ko da namerava šele začeti zasliševanje.

»Povejte nama natanko, kje ste izstopili iz avtomobila.«

Preden je mogel Joe odgovoriti, sem rekel:

»Tako je vrnem.«

Odšel sem dol. V kuhinji, ki že zdavnaj ni videla metle, sem našel Joejevo gospodinjjo, mlajšo ženo, ki je napravila namevtis, ko da jo je življenje razočaralo. Morda pa jo je razočaral Joe.

»Joe se oblači,« sem rekel, »in rad bi obul čevlje, ki jih je nosil snoči.«

»Pravkar sem jih očistila,« je rekla in mi izročila par lepo očiščenih čevljev.

Stisnil sem jih pod pazduho in skrbno zaprl kuhinjska vrata za seboj. V prednji sobi je viselo več plaščev, obešenih drug čez drugega. Otupil sem enega med njimi, črnege in najbolj elegantnega. Joe je bil nepreviden. V enem žepu sem našel par rokavic, v drugem pa kratko, toda težko gumijevko, ki sem jo takoj spravil v svoj žep. Tedaj sem stopil k predpražniku za glavnimi vrati in se obrnil s hrbtom proti kuhinji, da bi me gospodinja ne mogla videti, če bi malo pokukala iz kuhinje. Potem sem več mest na čevljih namazal z mastjo, ki sem jo bil dobil od policijskega nadzornika. Ko je bilo to opravljeno, sem čevlje nekoliko odrgnil ob predpražnik, očistil mast s prstov, spravil zavitek nazaj v žep in odšel po stopnicah.